

原住民族語言研究發展中心106年族語繪本

Ci Lomio aei Culige

羅密歐與茱麗葉

-恆春阿美語-

Lomi'o 羅密歐

O fangcalay ko fauco'makapahay ko wayway a fa'inayan cingra, i kakeruan no kasalalumaan masasialaw aci Culiye, naitiya to masasiolah.

他是個心地善良又風度翩翩的男子，在一個家族舉辦的舞會中邂逅了茱麗葉，從此墜入情網。

Culiye 茱麗葉

O makulacay ko falucu afafahiyan cingra, pakani toya kaolahan nira ci Lomi'o hai sanay a kuma'en to sawarak, pa'ihekal to 'olah.

她是個對感情執著的深情女子，願意為了心愛的羅密歐服下毒藥，為愛忠貞。

Lawluns 勞倫斯神父

Tadacinganganay to makulacay ko falucu a sinpu cingra, sapipalahedaw to la'is nuna tusa ta'angayay a laluma'an, nihalatengay to nga'ayay a tatesekan, kalimelaan cuwa ka la'usi, saikul mafekaday to ko kararuman.

他是位道德名望崇高的神父，而為了化解兩大家族的仇恨，想出了周詳的計畫，可惜人算不如天算，終究悲劇還是發生了。

Palis 巴里斯

O inanengay ci hafayay, tanestesay matekesay a kapah, nihalatengay ci Culiyan to hafafahi, kawriraan cuwa ka la'osi.

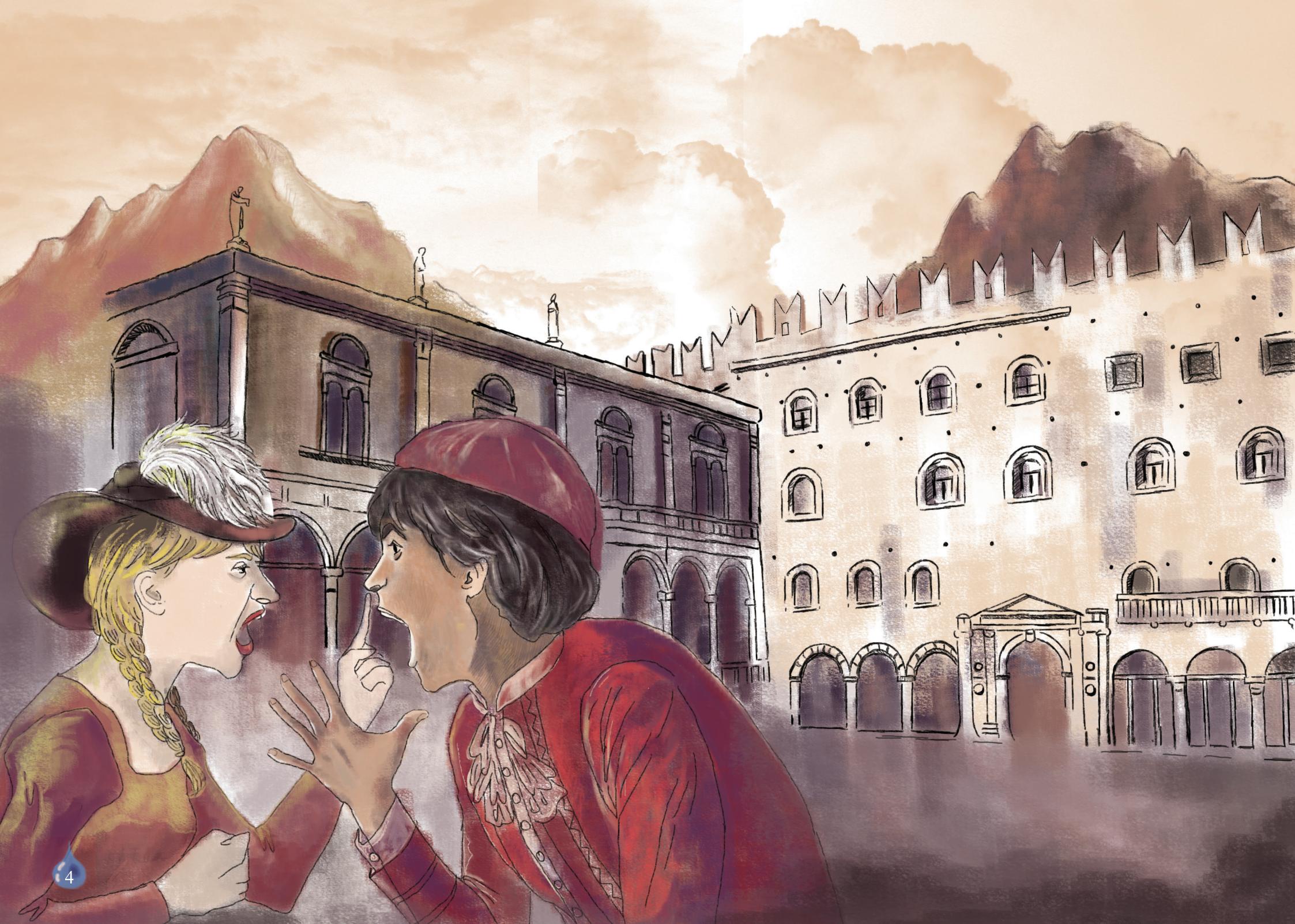
有錢有勢，英俊挺拔的年輕貴公子，追求茱麗葉，希望其成為妻子，但終究仍未能成功。

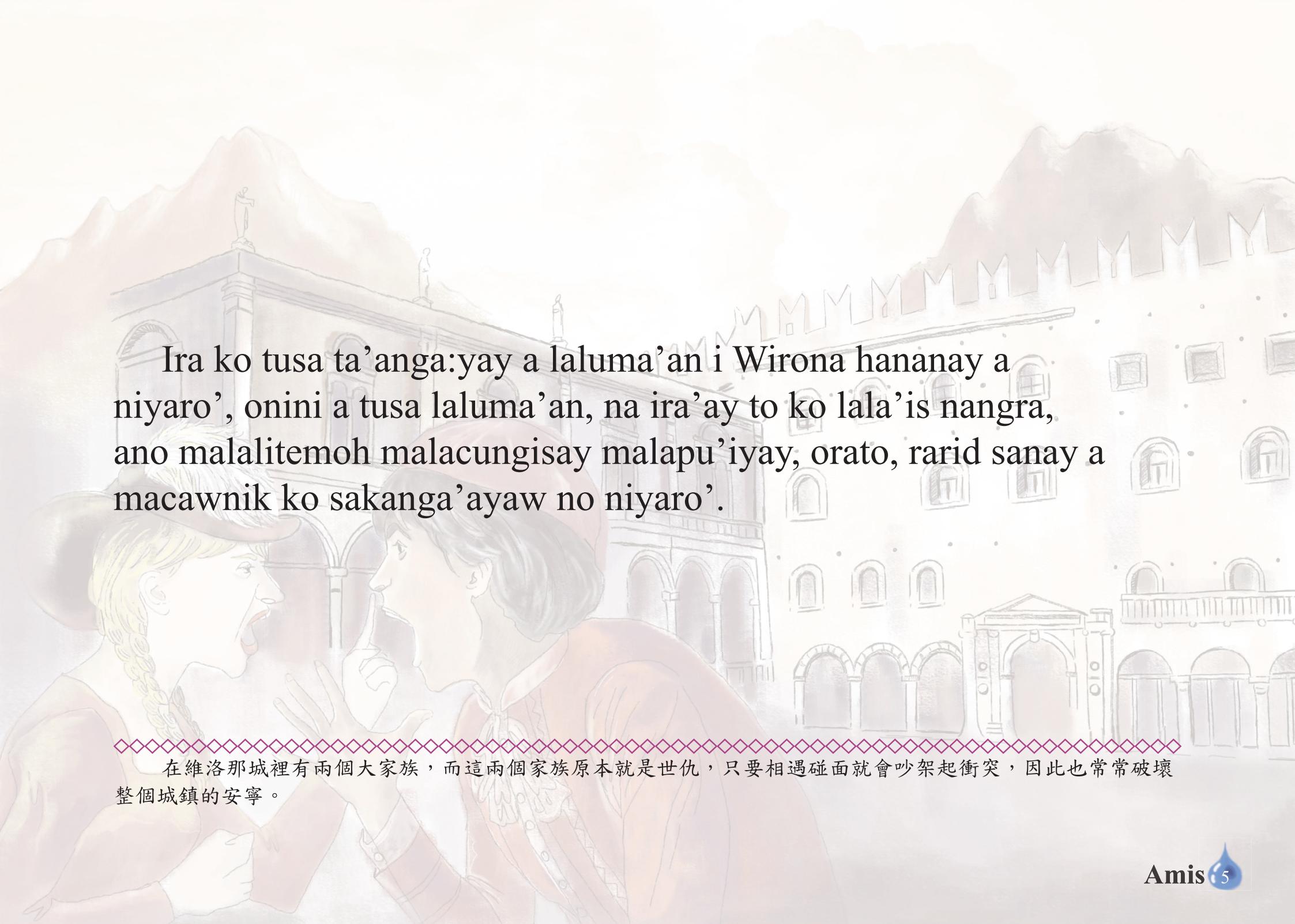

Tipote 提伯特

O pasadakan no malakaka'ay a kaka ni Culiye, o halifilangay ko waywayan, ikuto, mipatayan ni Lomi'o.

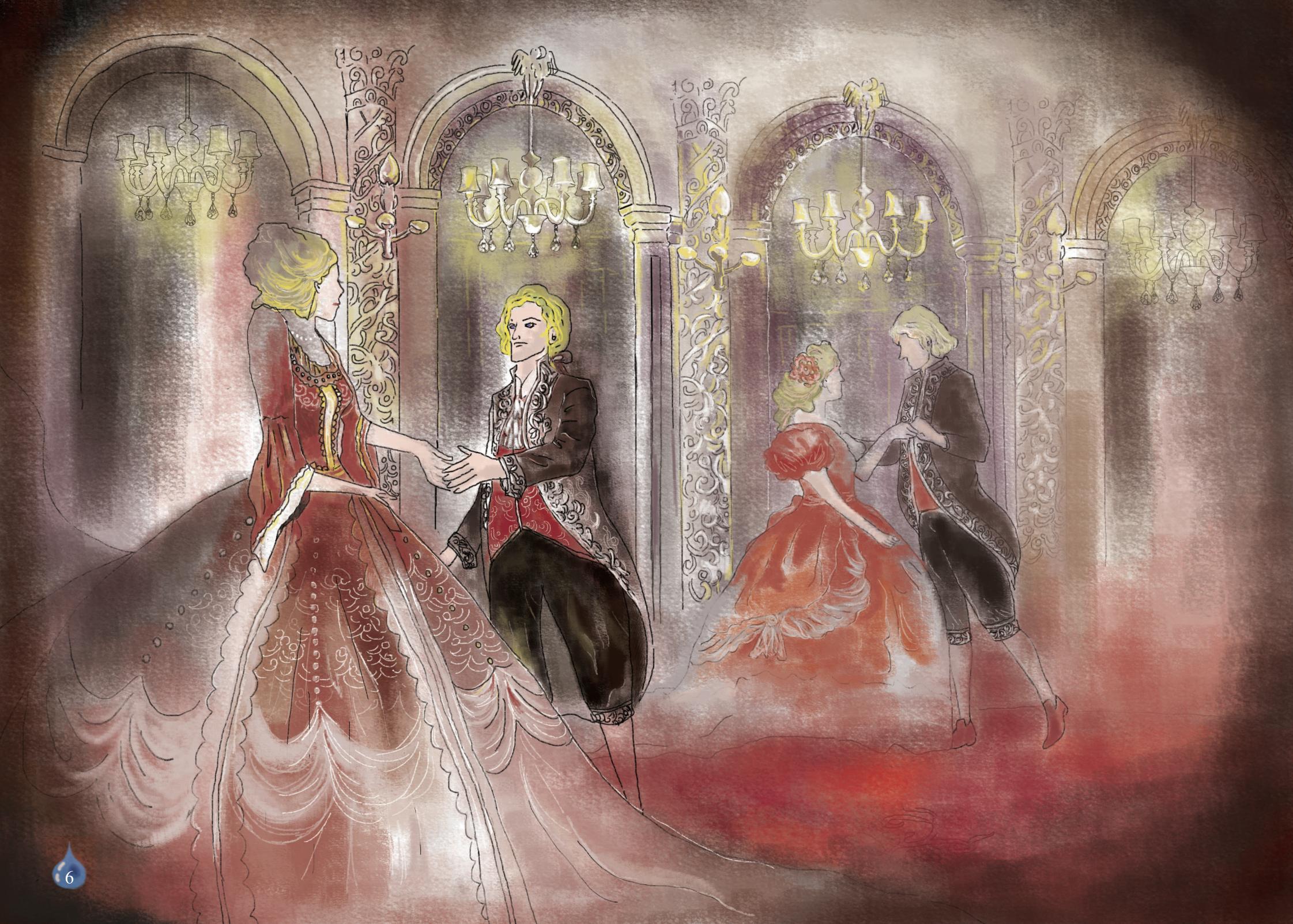
茱麗葉的表哥，性情暴躁，後為羅密歐所打死。

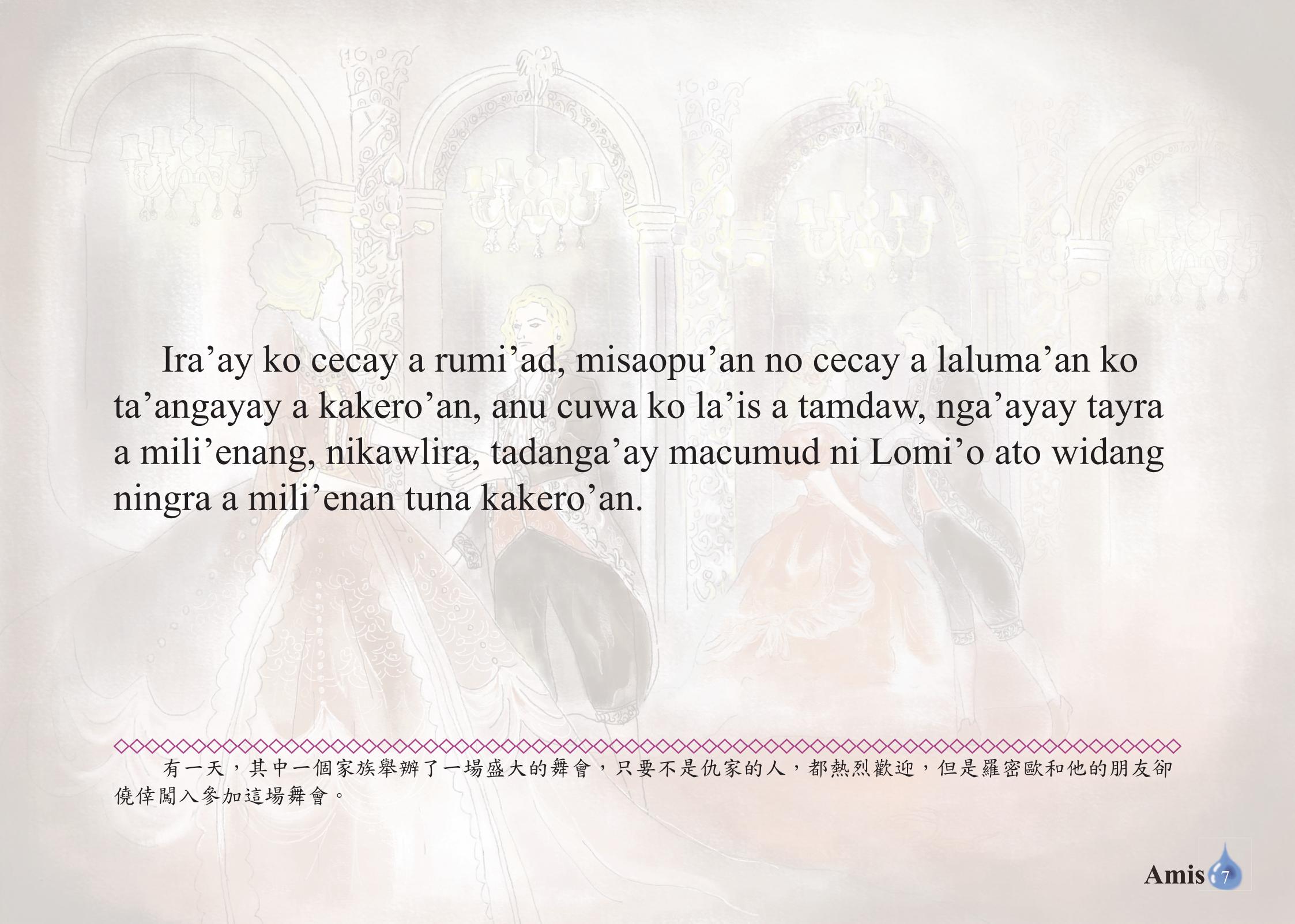

Ira ko tusa ta'anga:yay a laluma'an i Wirona hananay a niyaro', onini a tusa laluma'an, na ira'ay to ko lala'is nangra, ano malalitemoh malacungisay malapu'iyay, orato, rarid sanay a macawnik ko sakanga'ayaw no niyaro'.

在維洛那城裡有兩個大家族，而這兩個家族原本就是世仇，只要相遇碰面就會吵架起衝突，因此也常常破壞整個城鎮的安寧。

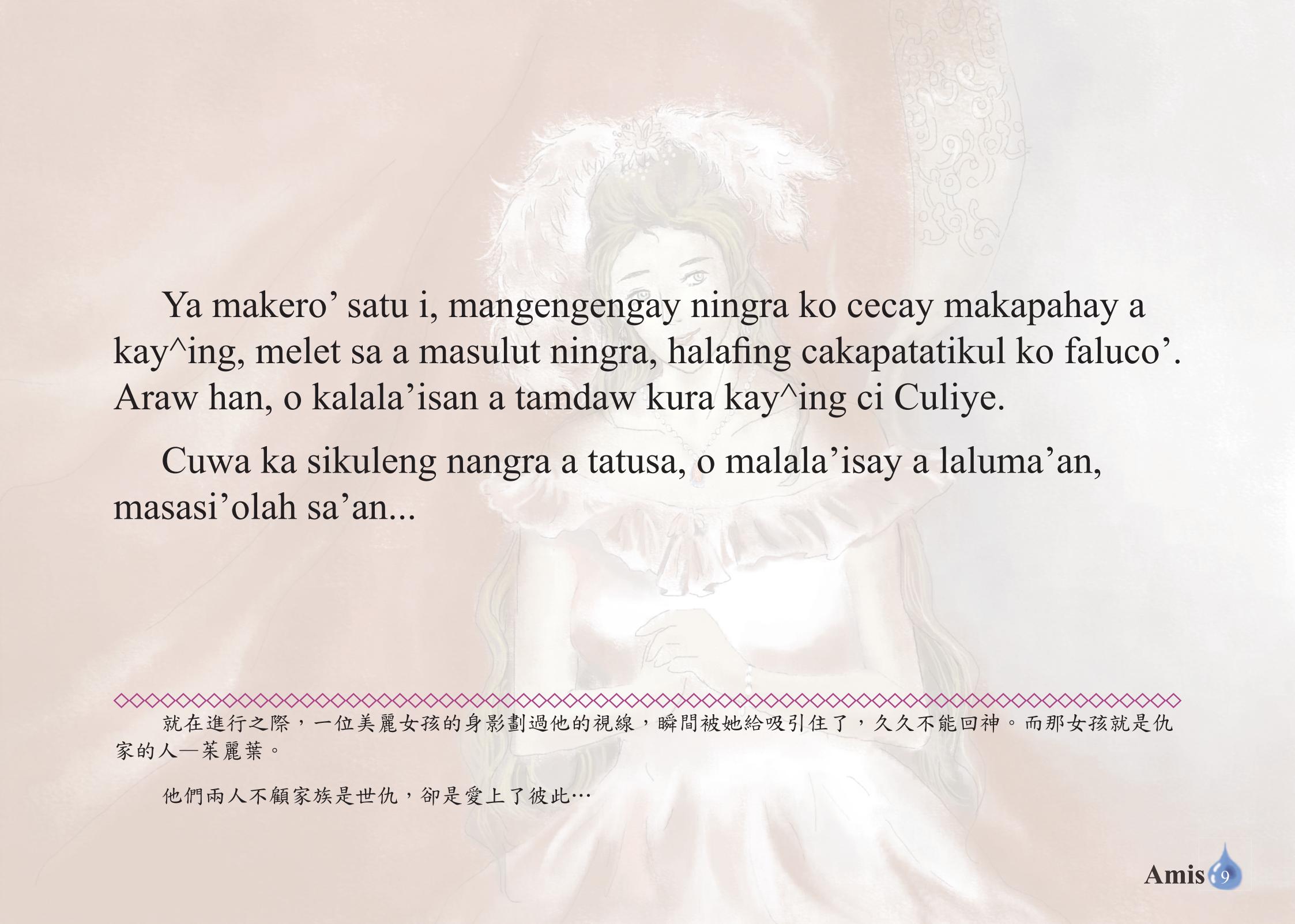

Ira'ay ko cecay a rumi'ad, misaopu'an no cecay a laluma'an ko ta'angayay a kakero'an, anu cuwa ko la'is a tamdaw, nga'ayay tayra a mili'enang, nikawlira, tadanga'ay macumud ni Lomi'o ato widang ningra a mili'enan tuna kakero'an.

有一天，其中一個家族舉辦了一場盛大的舞會，只要不是仇家的人，都熱烈歡迎，但是羅密歐和他的朋友卻僥倖闖入參加這場舞會。

Ya makero' satu i, mangengengay ningra ko cecay makapahay a
kay^ing, melet sa a masulut ningra, halafing cakapatatikul ko faluco'.
Araw han, o kalala'isan a tamdaw kura kay^ing ci Culiy.

Cuwa ka sikuleng nangra a tatusa, o malala'isay a laluma'an,
masasi'olah sa'an...

就在進行之際，一位美麗女孩的身影劃過他的視線，瞬間被她給吸引住了，久久不能回神。而那女孩就是仇家的人—茱麗葉。

他們兩人不顧家族是世仇，卻是愛上了彼此…

Masasi'olalah ci Lomi'o aci Culiye i tini'ay i kakero'an

Maherek satu a makero', cikarafas sa ci Lomi'o pasayra ci Culiye'an a lumakat, metmet han ko kamay ningra a pasuwal "Kangudu'an tu, o kawas ci Ciwpite ko pakakitingay to kamay no mita, nga'ay hanguteng aku haw."

"O kawas ci Ciwpite, tadamatana'ay kisu a paka'olah to sasuwalen!" pac'a'of han ni Culiye.

"Cadaen ko sa'osi no kawas ci Ciwpite, naca masiyor kisu, wa ma'iwl kaku." suwal han ni Lomi'o.

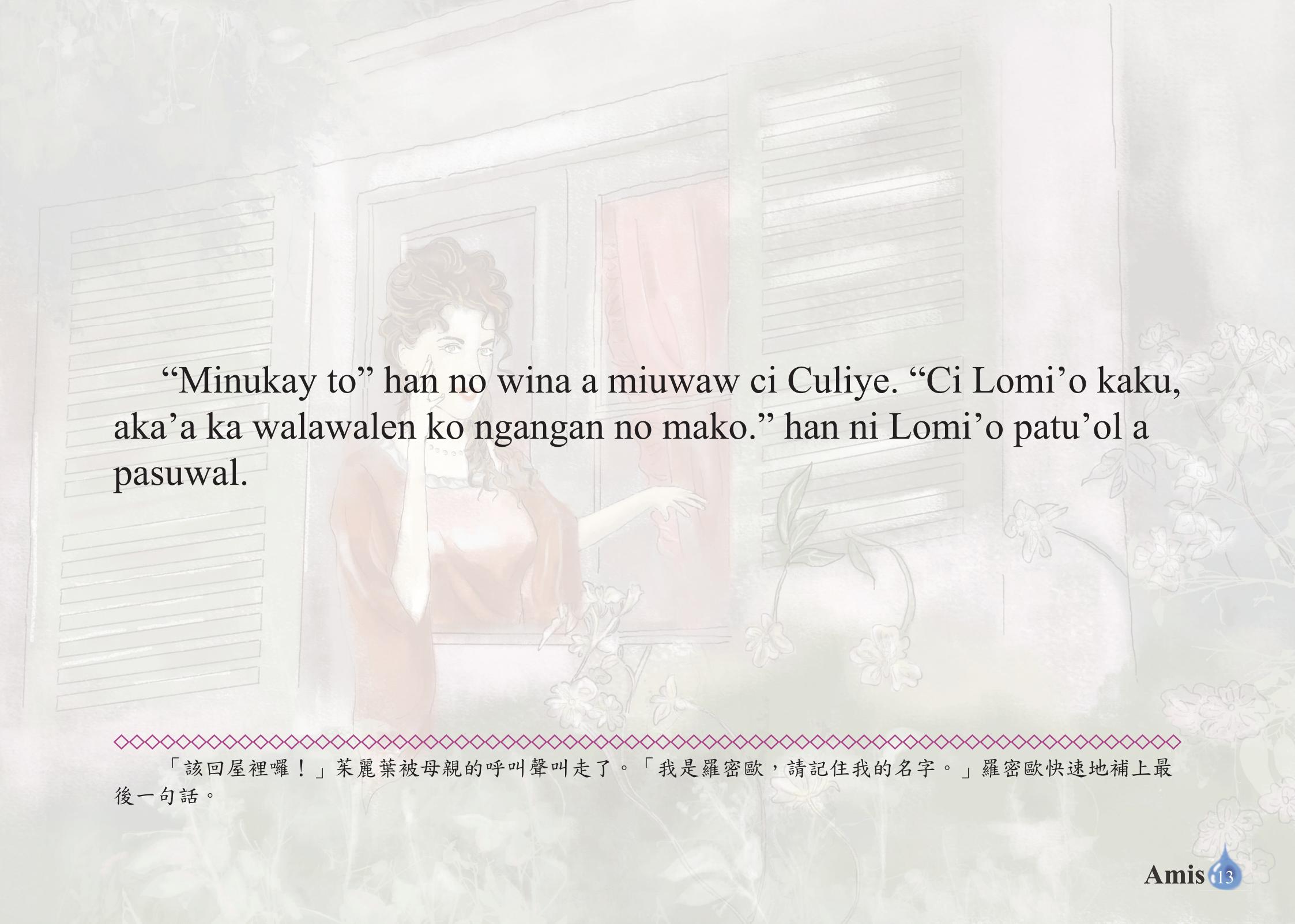
舞池邂逅讓羅密歐與茱麗葉相愛

舞會結束後，羅密歐戴著面具走向茱麗葉，伸手握起她的手說：「對不起，是愛神邱比特將妳我的手牽在一起，可否吻它一下。」

「好個愛神邱比特，你也太過諂媚了吧！」茱麗葉說。

「請妳接受愛神邱比特的安排，不然他會懊悔，我也會非常失望的。」羅密歐說。

“Minukay to” han no wina a miuwaw ci Culiye. “Ci Lomi’o kaku, aka’ a ka walawalen ko ngangan no mako.” han ni Lomi’o patu’ol a pasuwal.

「該回屋裡囉！」茱麗葉被母親的呼叫聲叫走了。「我是羅密歐，請記住我的名字。」羅密歐快速地補上最後一句話。

Ninukay satu tahaloma' ci Culiyé, cinglay sa i sasingalan sama:dah a sumuwal “Tane'tesay a Lomi'oaw! Icuwa'ay to kisu no hatini? Maula:hay kaku tisuwanan.” I tiyatú i, cuwa kafana cingra to milime:kay i kala'enu no sasingalan ci Lomi'o, cuwa ho ka piliyas.

“Tungatunglen ho ko suwal! Culiye. Manunuay kaku a mitengil to ’olah no faluco’ isu i takuwanan.” Lipahak sa ku faluco’ ni Lomio’, nanay adihay matengil ko fangcalay a ngiha ningra.

後來茱麗葉回到房裡，倚靠在窗口輕輕說著「英俊的羅密歐啊！你在哪裡？我好喜歡你。」此時她不知道羅密歐躲在窗下並沒有離去。

「再多說一些吧！茱麗葉。我也希望聽到妳傾吐對我的愛意。」羅密歐開心地期待她能再多說些什麼甜言蜜語。

Tayraay i kiyukay ci Lomi'o a mi'araw to sinpu ci Lawlunse'an

I tini'ay ho ko faluco' ni Lomi'o tuna kasasi'alaw nangra a tatusa, salafi'i sa cuwa ka 'ara kofafuti'en, tayra sa i kiyukay a mikilim to sinpu "Sinpu'aw, ma'olahay kaku ci Culiye'an, safafahi han to aku cingra, nanay o sinpu ko mamisausi to lalamud niyam." matengil ko suwal ni Lomi'o, safaheka' saan ko faluco' no sinpu.

Pakayni kuna tatusa a laluma'an manunu'ay ko sinpu, ira'ay ko halateng sapisaysayaw tu lala'is nangra, nikawrira cuwa ka la'osi.

羅密歐來到修道院見勞倫思神父

羅密歐還一直沉浸在兩人邂逅的甜言蜜語中，一整夜沒睡走到修道院找勞倫思神父：「神父，我愛上了茱麗葉，我們是一見鍾情，我想跟她結婚，想請神父替我們主持婚禮。」羅密歐的告白，頓時讓神父摸不著頭緒且有些驚訝。

神父跟這兩大家族都非常好，也想消弭仇恨常常居中協調，但終究無濟於事。

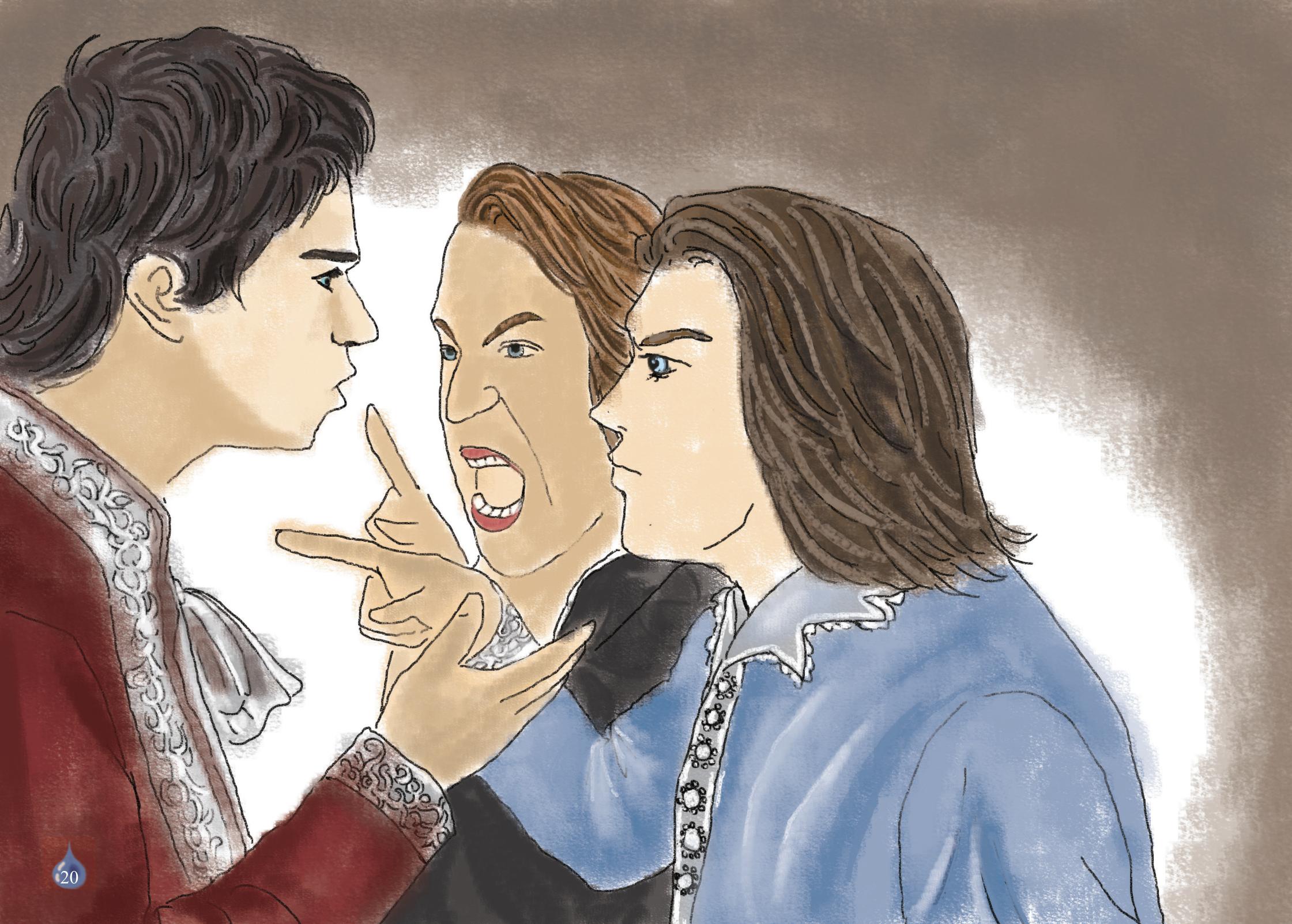

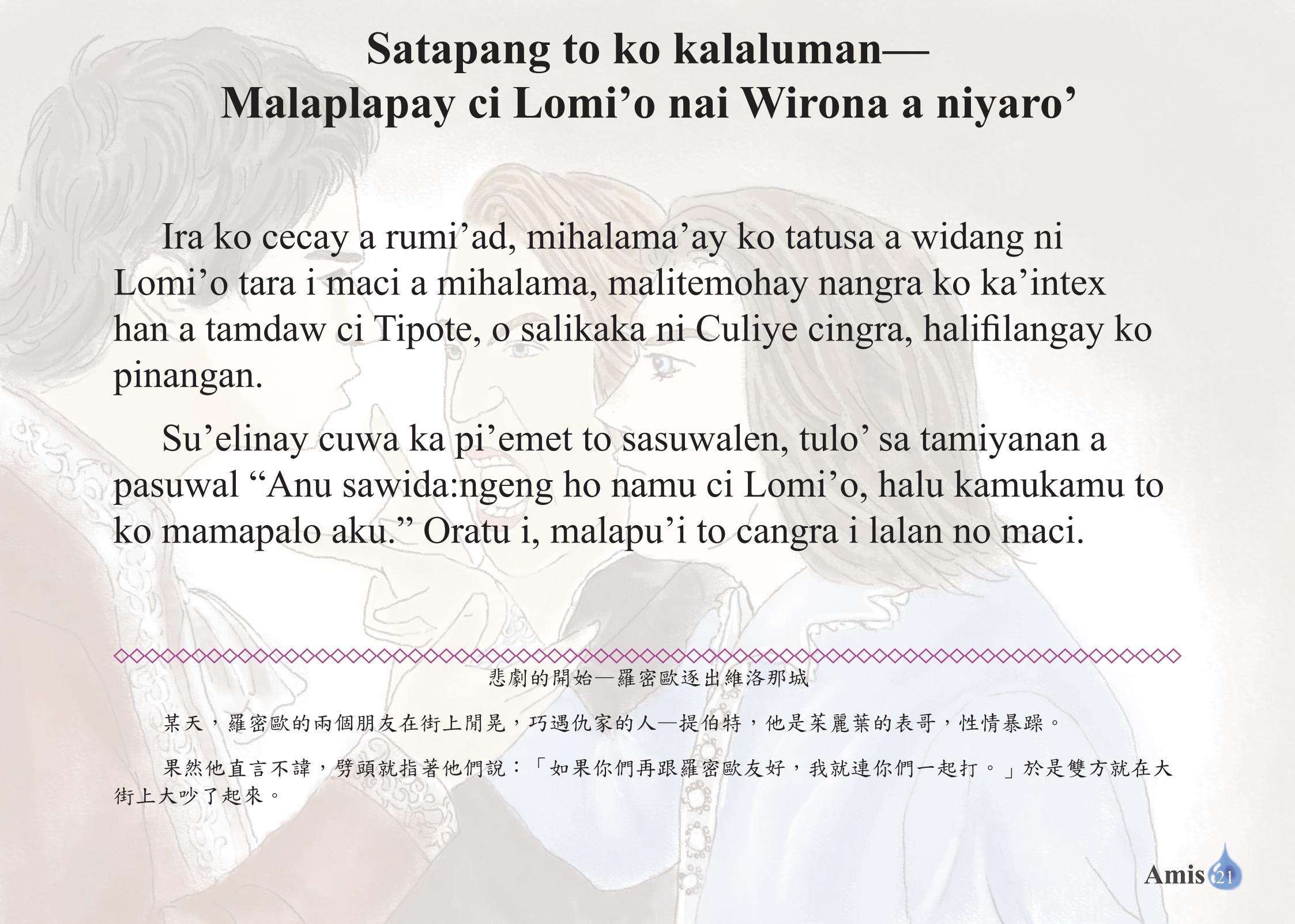
Halateng han no sinpu “Anu pakayni’en to kasasi’olah ni Lomi’o atu ci Culiye, halatek nga’ay malasawad ko intex nangra, tadanga’ayay konini a demak.” Oratu, pasuwal han ci Lomi’o “Hai, kaku satu ko misa’osi to lalamud namo.”

Oratu, itini'ay i pisawacay no sinpu a malaheci ko lalamud nangra a tatusu.

神父心想：「如果藉著羅密歐與茱麗葉這對相愛的戀情，也許這會是化解仇恨的最好契機了。」於是就對羅密歐說：「我答應你，我會替你們主持婚禮。」

於是兩人就在神父見證之下完成了婚禮。

Satapang to ko kalaluman— Malaplapay ci Lomi'o nai Wirona a niyaro'

Ira ko cecay a rumi'ad, mihalama'ay ko tatusa a widang ni Lomi'o tara i maci a mihalama, malitemohay nangra ko ka'intex han a tamdaw ci Tipote, o salikaka ni Culiye cingra, halifilangay ko pinangan.

Su'elinay cuwa ka pi'emet to sasuwalen, tulo' sa tamiyanan a pasuwal “Anu sawida:ngeng ho namu ci Lomi'o, halu kamukamu to ko mamapalo aku.” Oratu i, malapu'i to cangra i lalan no maci.

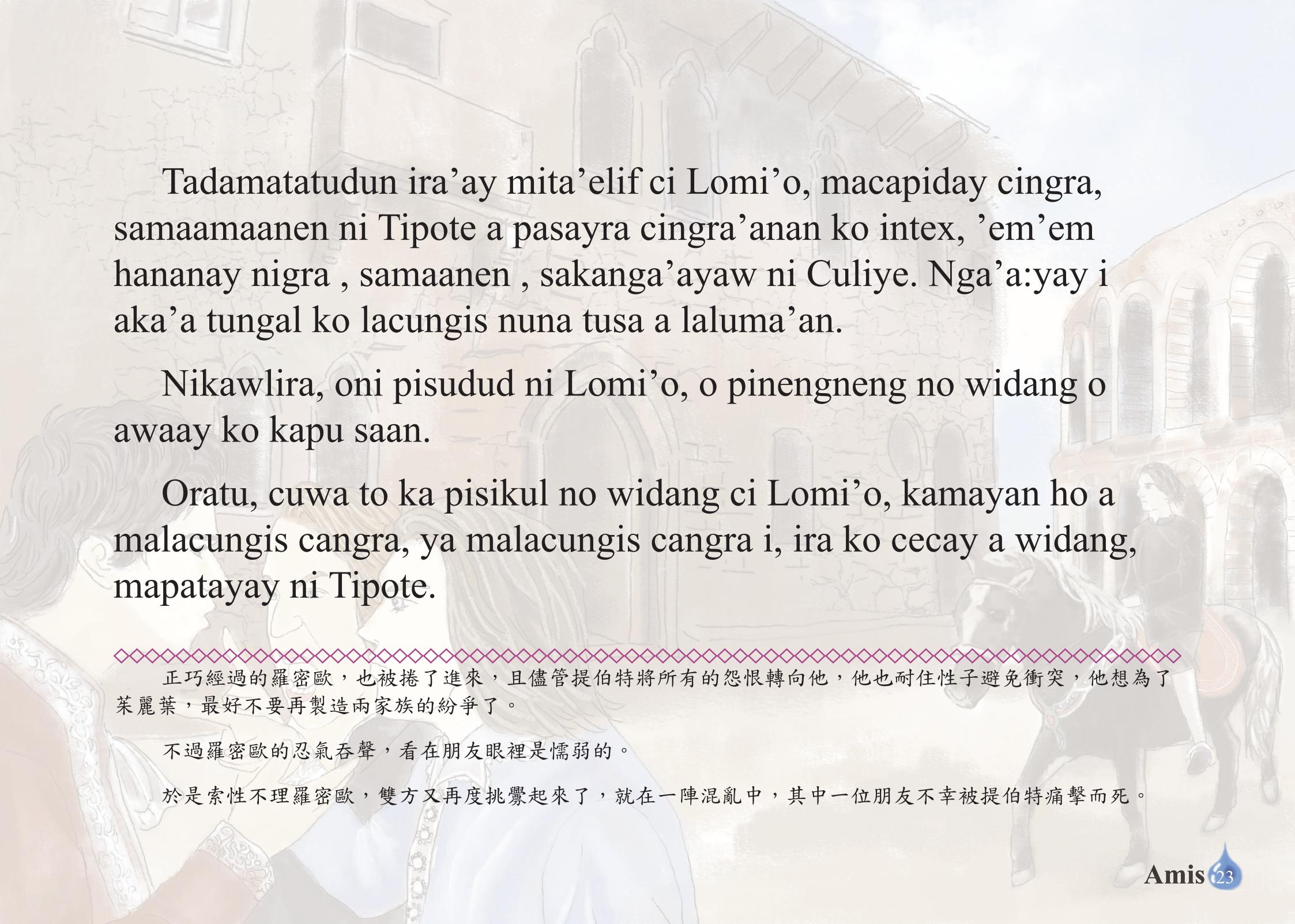

悲劇的開始—羅密歐逐出維洛那城

某天，羅密歐的兩個朋友在街上閒晃，巧遇仇家的人—提伯特，他是茱麗葉的表哥，性情暴躁。

果然他直言不諱，劈頭就指著他們說：「如果你們再跟羅密歐友好，我就連你們一起打。」於是雙方就在大街上大吵了起來。

Tadamatatumdun ira'ay mita'elif ci Lomi'o, macapiday cingra, samaamaanen ni Tipote a pasayra cingra'an an ko intex, 'em'em hananay nigra , samaanen , sakanga'ayaw ni Culiye. Nga'a:yay i aka'a tungal ko lacungis nuna tusa a laluma'an.

Nikawlira, oni pisudud ni Lomi'o, o pinengneng no widang o awaay ko kapu saan.

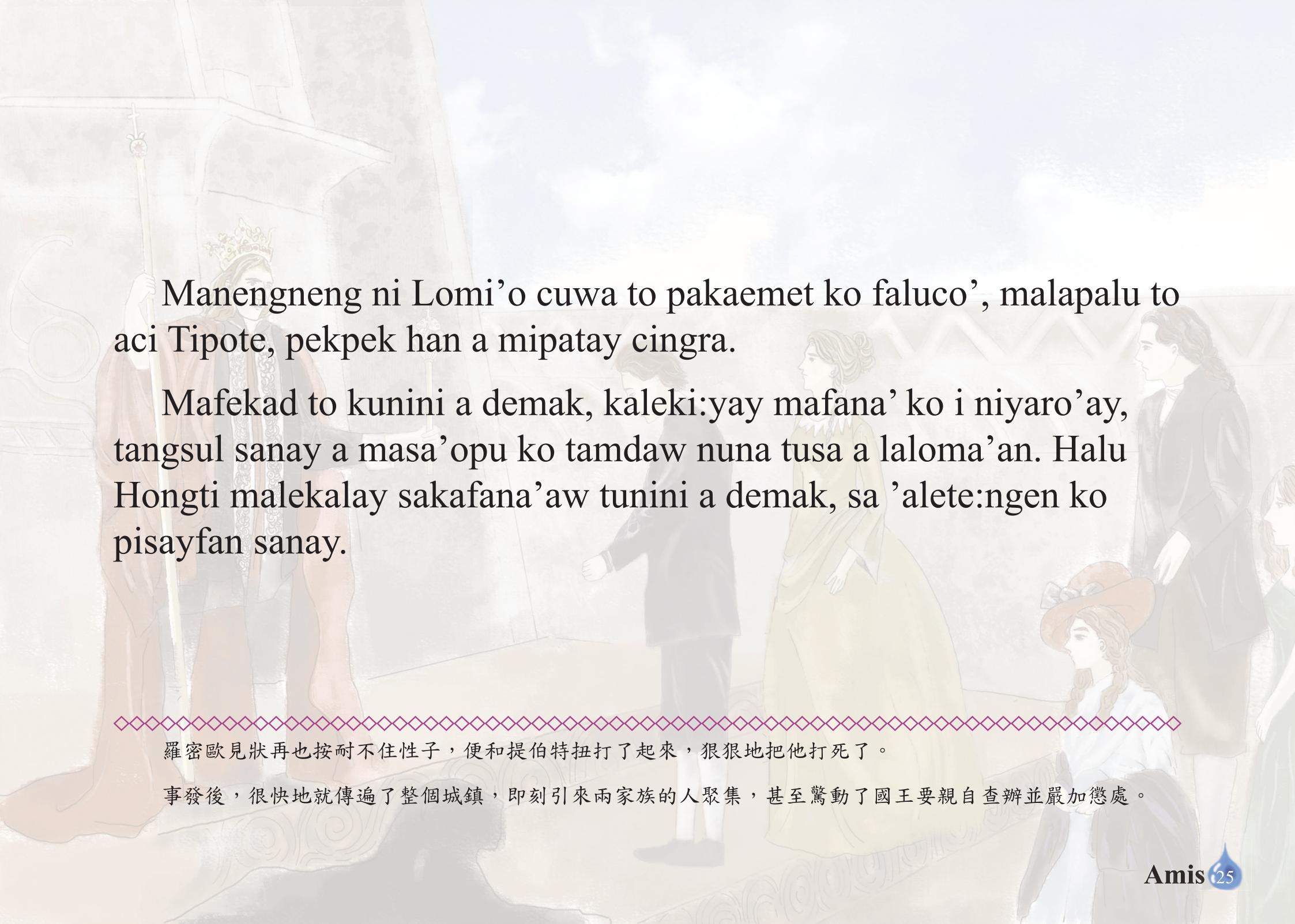
Oratu, cuwa to ka pisikul no widang ci Lomi'o, kamayan ho a malacungis cangra, ya malacungis cangra i, ira ko cecay a widang, mapatayay ni Tipote.

正巧經過的羅密歐，也被捲了進來，且儘管提伯特將所有的怨恨轉向他，他也耐住性子避免衝突，他想為了茱麗葉，最好不要再製造兩家族的紛爭了。

不過羅密歐的忍氣吞聲，看在朋友眼裡是懦弱的。

於是索性不理羅密歐，雙方又再度挑釁起來了，就在一陣混亂中，其中一位朋友不幸被提伯特痛擊而死。

Manengneng ni Lomi'o cuwa to pakaemet ko faluco', malapalu to aci Tipote, pekpek han a mipatay cingra.

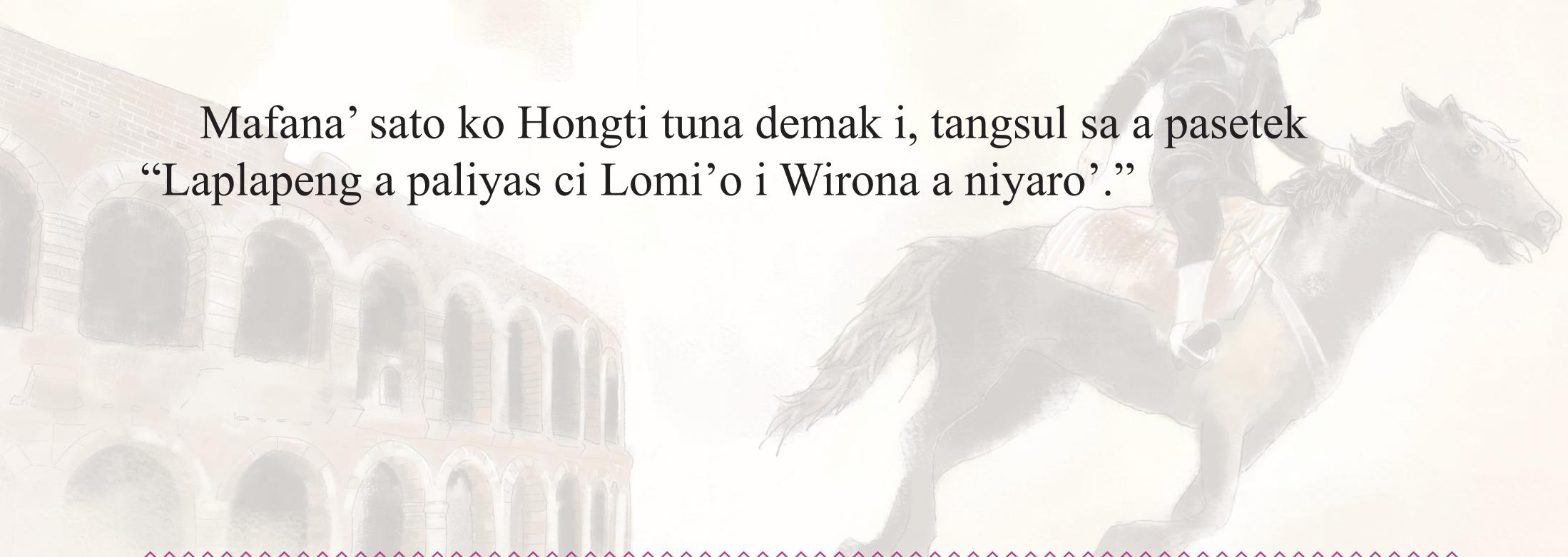
Mafekad to kunini a demak, kaleki:yay mafana' ko i niyaro'ay, tangsul sanay a masa'opu ko tamdaw nuna tusa a laloma'an. Halu Hongti malekalay sakafana'aw tunini a demak, sa 'alete:ngen ko pisayfan sanay.

羅密歐見狀再也按耐不住性子，便和提伯特扭打了起來，狠狠地把他打死了。

事發後，很快地就傳遍了整個城鎮，即刻引來兩家族的人聚集，甚至驚動了國王要親自查辦並嚴加懲處。

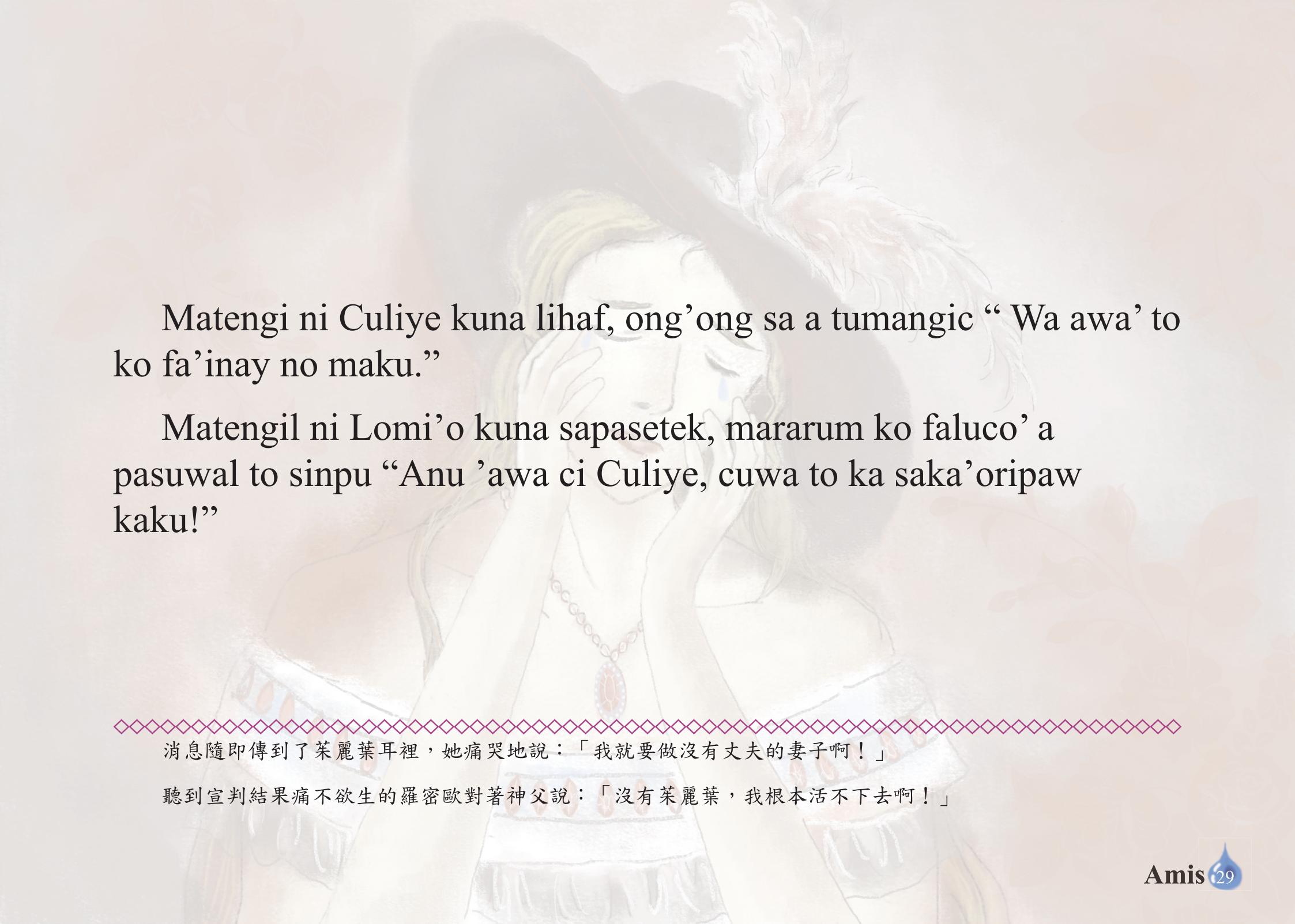
Mafana' sato ko Hongti tuna demak i, tangsul sa a pasetek
“Laplapeng a paliyas ci Lomi’o i Wirona a niyaro’.”

Digitized by srujanika@gmail.com

當國王了解了整個來龍去脈之後，即宣判：「羅密歐必須被逐出維洛那城。」

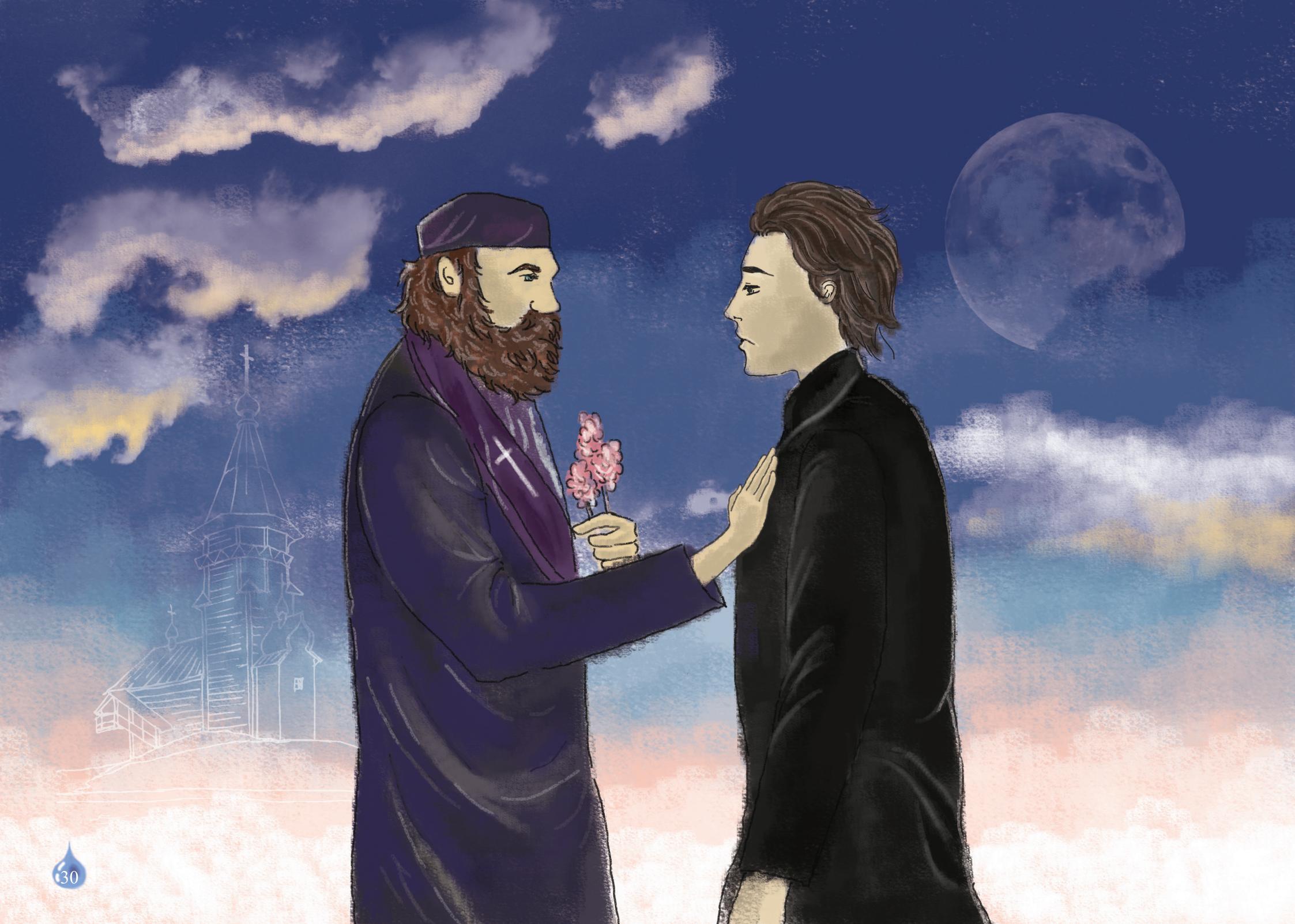
Matengi ni Culiyē kuna lihaf, ong'ong sa a tumangic “Wa awa' to ko fa'inay no maku.”

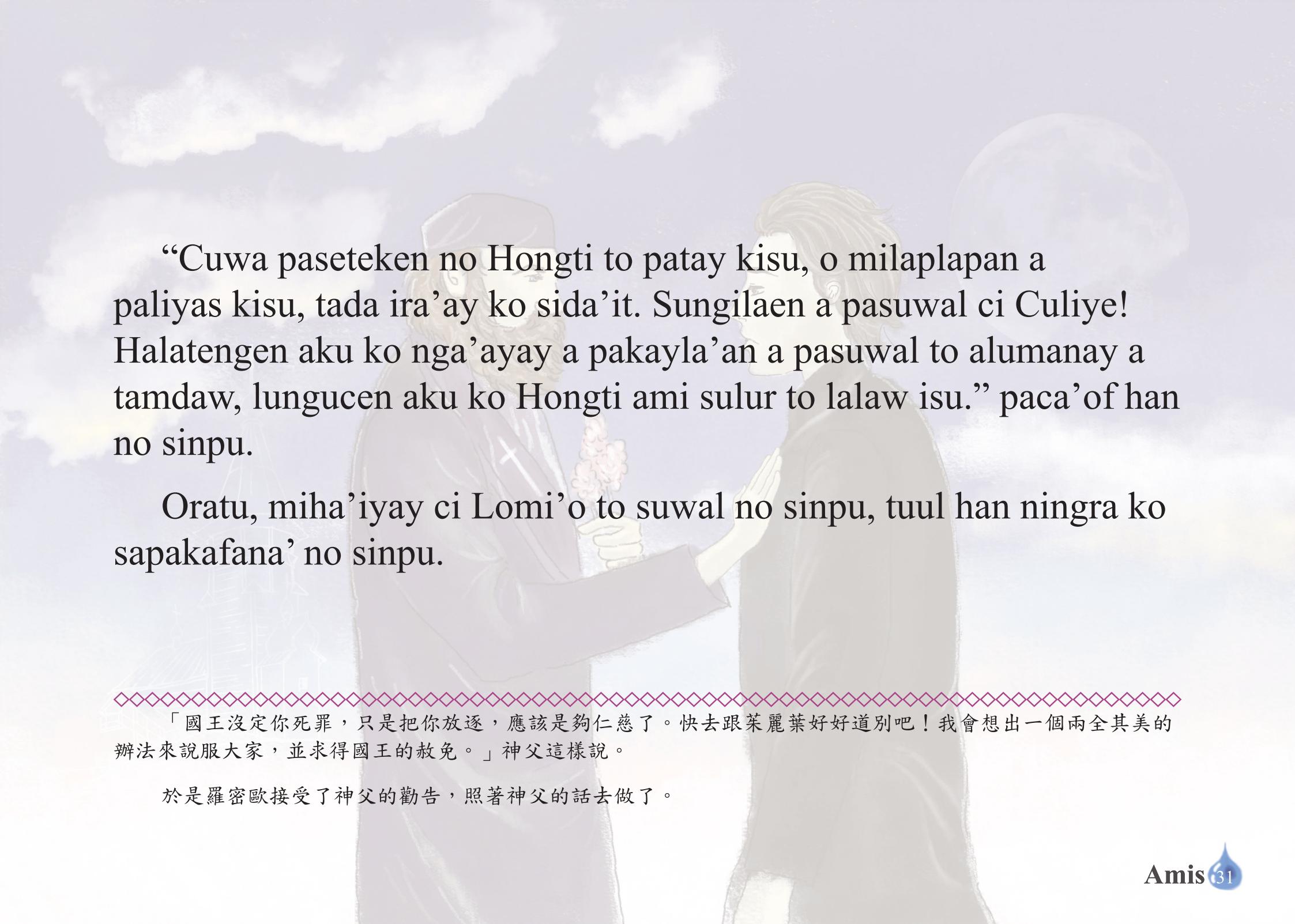
Matengil ni Lomi'o kuna sapasetek, mararum ko faluco' a pasuwal to sinpu “Anu 'awa ci Culiyē, cuwa to ka saka'oripaw kaku!”

消息隨即傳到了茱麗葉耳裡，她痛哭地說：「我就要做沒有丈夫的妻子啊！」

聽到宣判結果痛不欲生的羅密歐對著神父說：「沒有茱麗葉，我根本活不下去啊！」

“Cuwa paseteken no Hongti to patay kisu, o milaplapan a paliyas kisu, tada ira’ay ko sida’it. Sungilaen a pasuwal ci Culiye! Halatengen aku ko nga’ayay a pakayla’an a pasuwal to alumanay a tamdaw, lungucen aku ko Hongti ami sulur to lalaw isu.” pacá’of han no sinpu.

Oratu, miha’iyay ci Lomi’o to suwal no sinpu, tuul han ningra ko sapakafana’ no sinpu.

「國王沒定你死罪，只是把你放逐，應該是夠仁慈了。快去跟茱麗葉好好道別吧！我會想出一個兩全其美的辦法來說服大家，並求得國王的赦免。」神父這樣說。

於是羅密歐接受了神父的勸告，照著神父的話去做了。

O kalaluman a tatesekan no sinpu ci Lawlungse

Miliyas ci Lomi'o nai Wirona a niyaro' to pina a rumi'ad, mikilimay to ko wama ni Culiye to halalamud, o tanestesay cihafayay a kapah ci Palise.

Kaula'an, i faluco' ni Culiye ofafahi to ni Lomi'o kaku saan cingra a mafana', cuwa ka kahi' tuya misa'usi'an no wama, oratu i, samaamaanen a pasuwal, cuwa ka pisikul ko wama, tu'ul han ningra a misa'osi.

Kesem sa ko faluco' ni Culiye a tumangic mikilim to sinpu a pasuwal “Singpu'aw cuwa ka nga'ay kaku a mikadafu cingra'anan, padamaen ho kaku!”

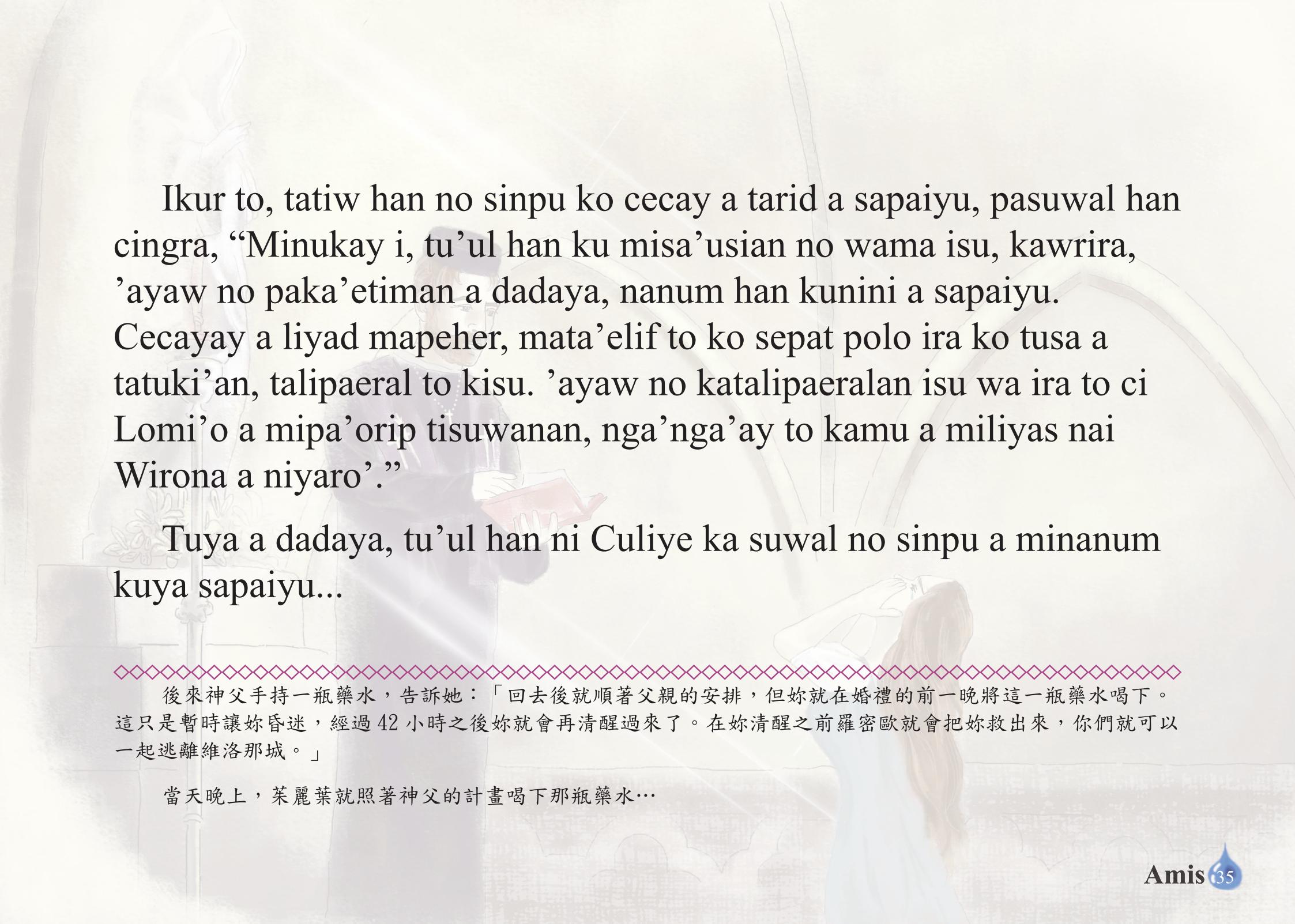
勞倫思神父悲劇的計畫

羅密歐離開維洛那城後才沒幾天，茱麗葉就被父親挑選結婚對象，是一位英俊挺拔的富貴紳士—巴里斯伯爵。

但茱麗葉心裡知道她已是羅密歐的妻子了，不可能答應父親的安排，於是用盡各種理由推辭，但父親根本不理會，盡照著自己的決定去做。

茱麗葉傷心地跑去找神父哭訴：「神父，我不能嫁給他，求你幫幫我啊！」

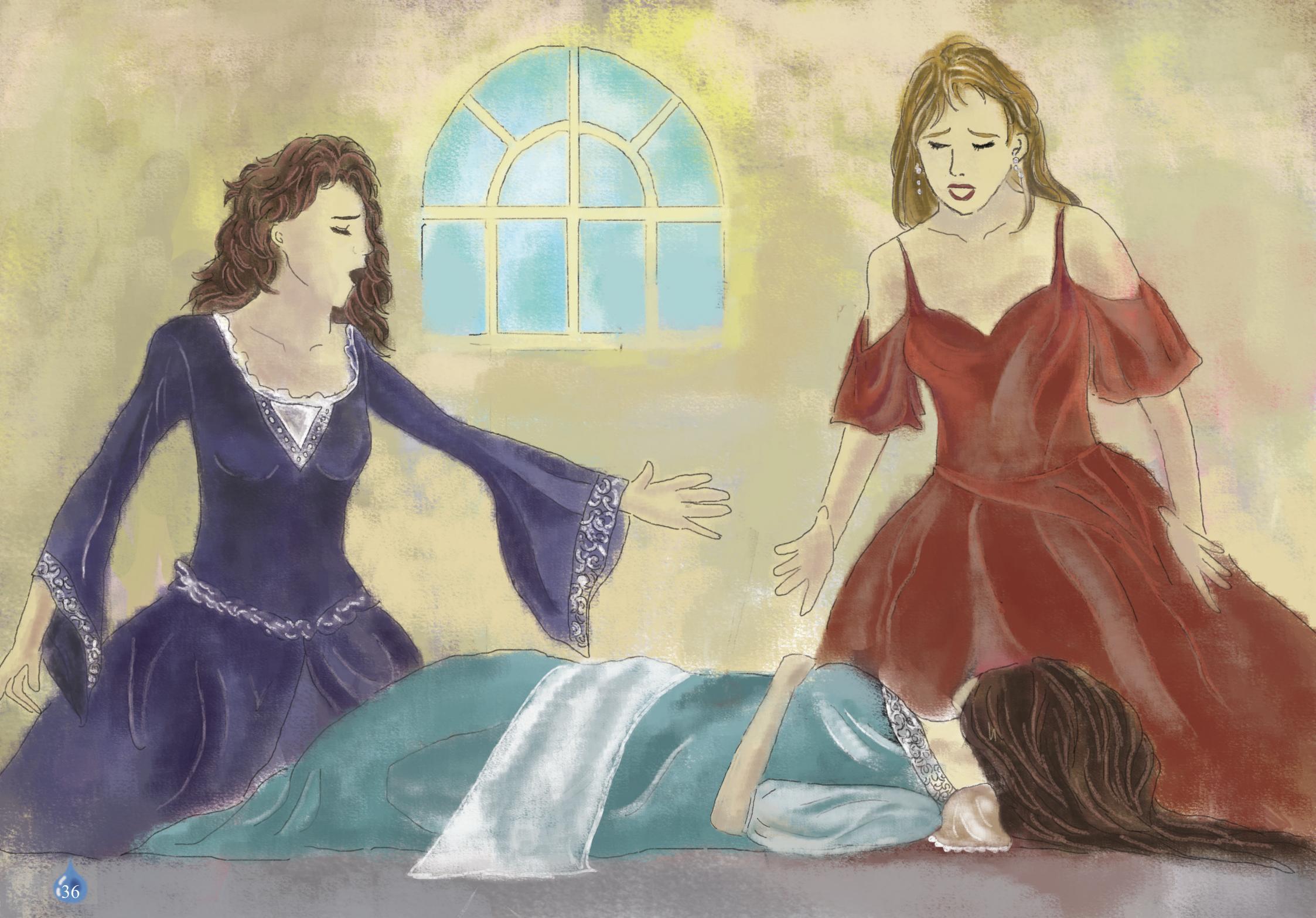
Ikur to, tatiw han no sinpu ko cecay a tarid a sapaiyu, pasuwal han cingra, ‘Minukay i, tu’ul han ku misa’usian no wama isu, kawrira, ’ayaw no paka’etiman a dadaya, nanum han kunini a sapaiyu. Cecayay a liyad mapeher, mata’elif to ko sepat polo ira ko tusa a tatuki’an, talipaeral to kisu. ’ayaw no katalipaeralan isu wa ira to ci Lomi’o a mipa’orip tisuwanan, nga’nga’ay to kamu a miliyas nai Wirona a niyaro’.”

Tuya a dadaya, tu’ul han ni Culiye ka suwal no sinpu a minanum kuya sapaiyu...

後來神父手持一瓶藥水，告訴她：「回去後就順著父親的安排，但妳就在婚禮的前一晚將這一瓶藥水喝下。這只是暫時讓妳昏迷，經過 42 小時之後妳就會再清醒過來了。在妳清醒之前羅密歐就會把妳救出來，你們就可以一起逃離維洛那城。」

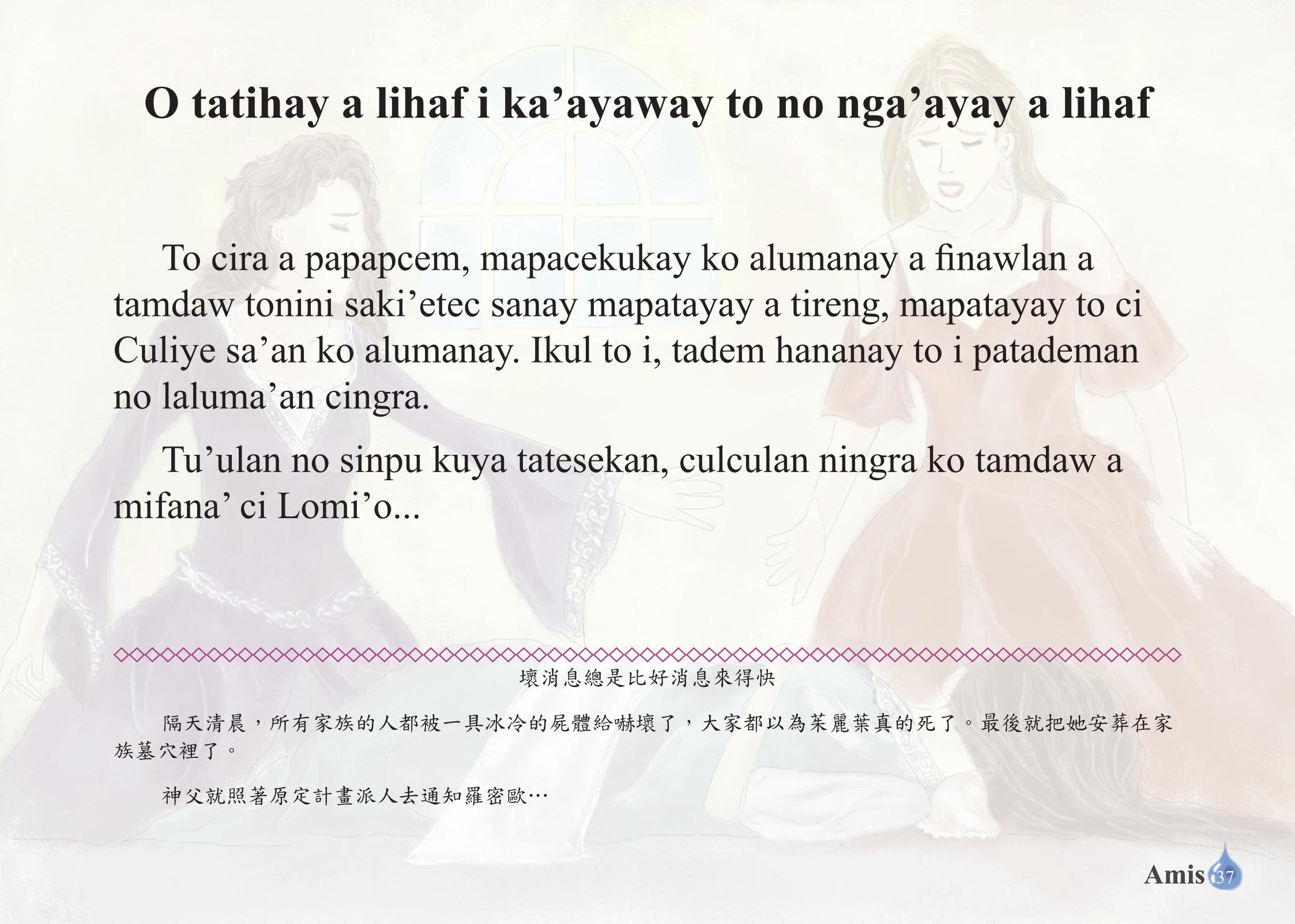
當天晚上，茱麗葉就照著神父的計畫喝下那瓶藥水…

O tatihay a lihaf i ka'ayaway to no nga'ayay a lihaf

To cira a papapcem, mapacekukay ko alumanay a finawlan a tamdaw tonini saki'etec sanay mapatayay a tireng, mapatayay to ci Culiyé sa'an ko alumanay. Ikul to i, tadem hananay to i patademan no laluma'an cingra.

Tu'ulan no sinpu kuya tatesekan, culculan ningra ko tamdaw a mifana' ci Lomi'o...

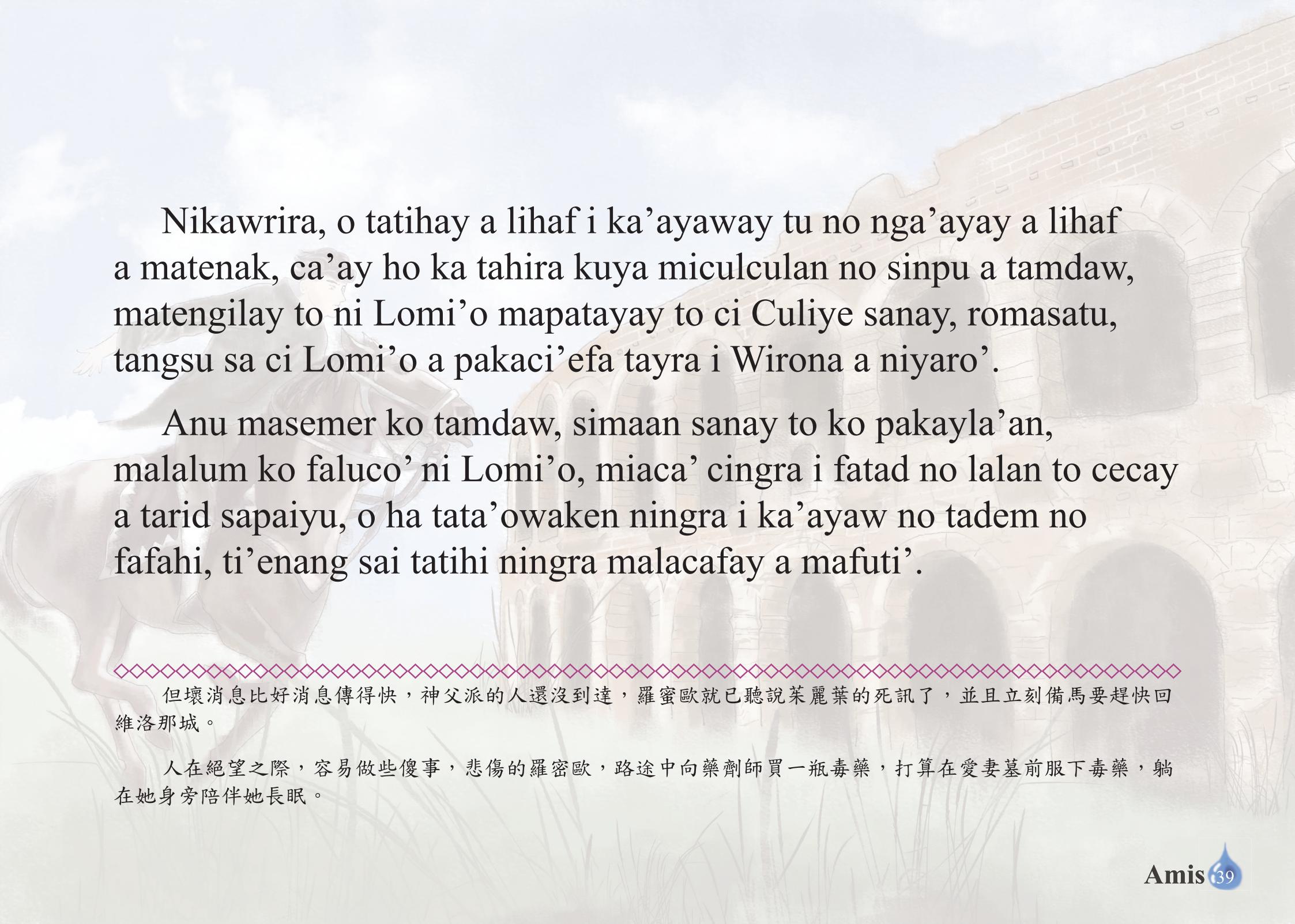

壞消息總是比好消息來得快

隔天清晨，所有家族的人都被一具冰冷的屍體給嚇壞了，大家都以為茱麗葉真的死了。最後就把她安葬在家族墓穴裡了。

神父就照著原定計畫派人去通知羅密歐…

Nikawrira, o tatihay a lihaf i ka'ayaway tu no nga'ayay a lihaf a matenak, ca'ay ho ka tahira kuya miculculan no sinpu a tamdaw, matengilay to ni Lomi'o mapatayay to ci Culiye sanay, romasatu, tangsu sa ci Lomi'o a pakaci'efa tayra i Wirona a niyaro'.

Anu masemer ko tamdaw, simaan sanay to ko pakayla'an, malalum ko faluco' ni Lomi'o, miaca' cingra i fatad no lalan to cecay a tarid sapaiyu, o ha tata'owaken ningra i ka'ayaw no tadem nofafahi, ti'enang sai tatihi ningra malacafay a mafuti'.

但壞消息比好消息傳得快，神父派的人還沒到達，羅蜜歐就已聽說茱麗葉的死訊了，並且立刻備馬要趕快回維洛那城。

人在絕望之際，容易做些傻事，悲傷的羅密歐，路途中向藥劑師買一瓶毒藥，打算在愛妻墓前服下毒藥，躺在她身旁陪伴她長眠。

Tahira sa i patademan ci Lomi'o, tangsul han ningra a mi'owal kaya pakenip, sardinengnengngaw tofafahi ningra.

Paceku sa matengil ko kafahalan a ngiha mapu'i a micunged, “Aka'a, awa'ay ko ngudu a tamdaw kisu, masayfangay to kisu , anu micumud ho tonini a niyaro, wa patayen, salafi'i sa tayni kisu wamimaan?” Matatudu:ngay ira' tayni i patademan ci Palise.

Itiyasatu i, masemeray ko faluco' ni Lomi'o keter sa a pasuwal cingraanan, “Anu caka piliyas kisu, wa mahecad kisu to salikaka ningra,” Orato i, malacungis cangra, pekpek han ni Lomi'o a mipatay ci Palise.

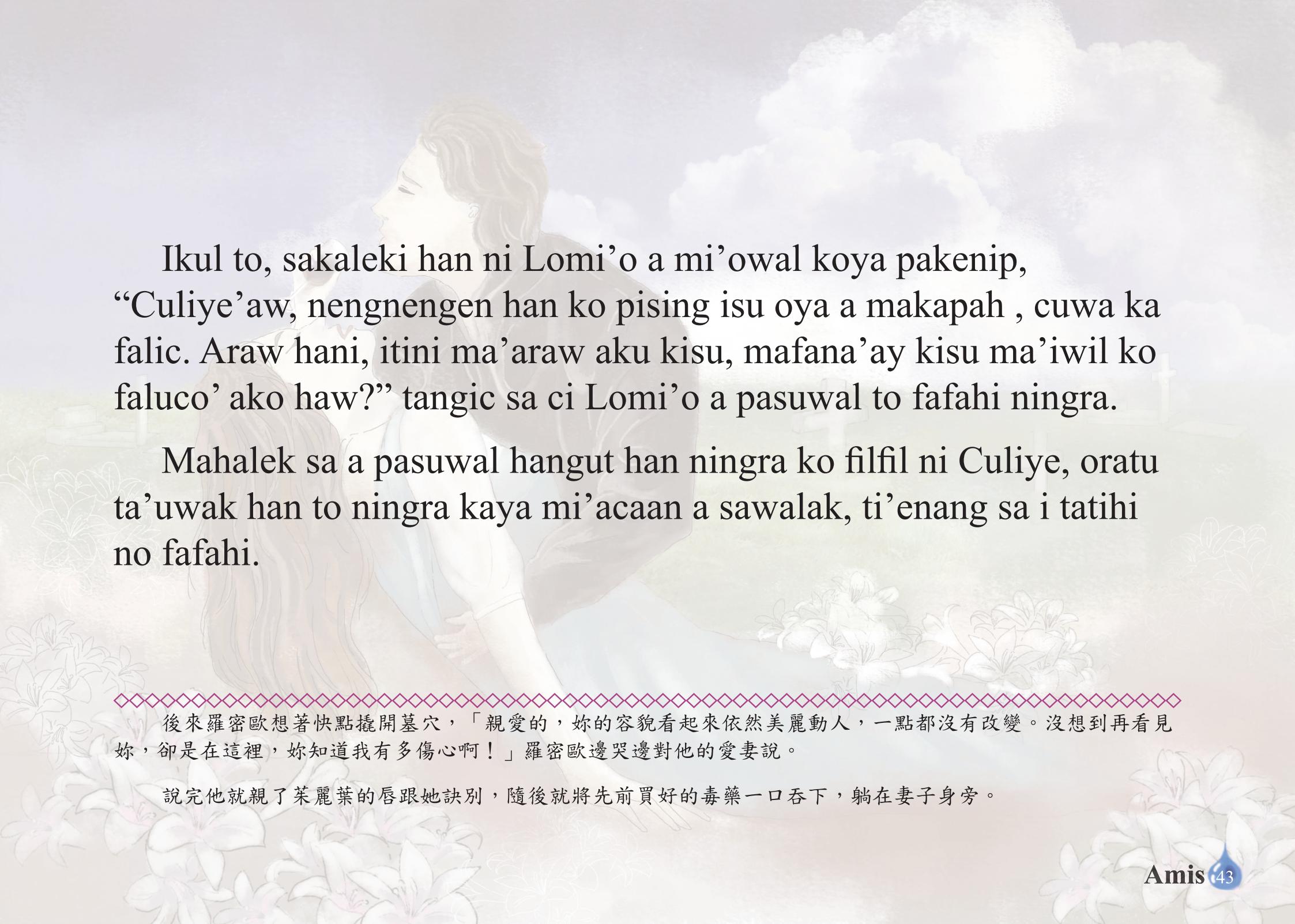

羅密歐到達墓地，正迫不及待地要把墓撬開，想見他親愛的妻子。

突然有個陌生的謾罵聲音朝向他嚇阻，「住手！你這個卑鄙無恥的傢伙，被判了刑的罪犯，如果進了城裡就要被處死的，你深夜來這裡究竟想幹嘛？」巴里斯伯爵剛好也來到墓地。

此時羅密歐絕望氣憤地對他說：「如果你不走開，你的下場就會跟她表哥一樣」，結果巴里斯就在爭吵扭打中被羅密歐給殺死了。

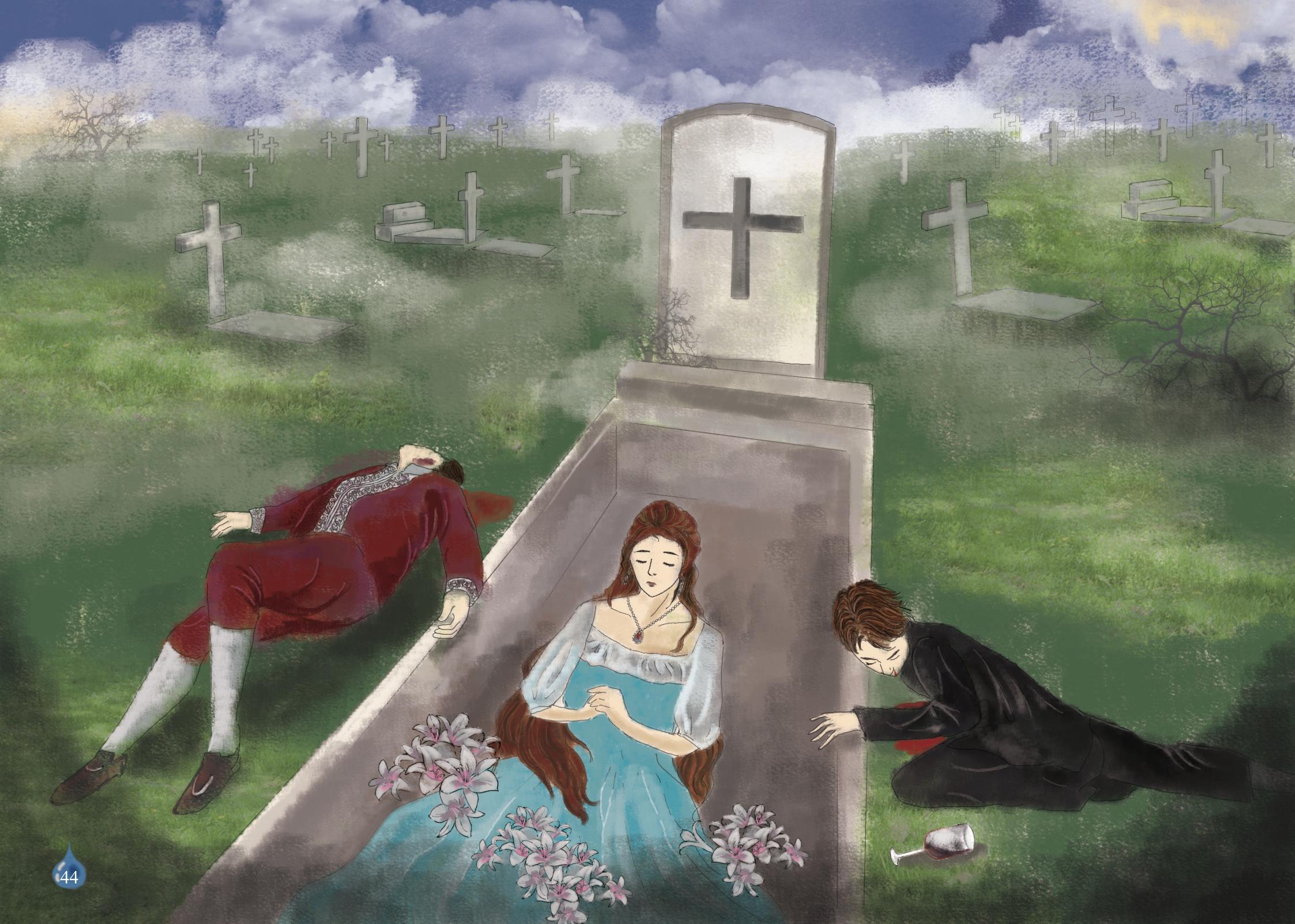
Ikul to, sakaleki han ni Lomi'o a mi'owal koya pakenip,
“Culiye’aw, nengnengen han ko pising isu oya a makapah , cuwa ka
falic. Araw hani, itini ma’araw aku kisu, mafana’ay kisu ma’iwil ko
faluco’ ako haw?” tangic sa ci Lomi'o a pasuwal tofafahi ningra.

Mahalek sa a pasuwal hangut han ningra ko filfil ni Culiyé, oratu
ta’uwak han to ningra kaya mi’acaan a sawalak, ti’enang sa i tatihi
no fafahi.

後來羅密歐想著快點撬開墓穴，「親愛的，妳的容貌看起來依然美麗動人，一點都沒有改變。沒想到再看見妳，卻是在這裡，妳知道我有多傷心啊！」羅密歐邊哭邊對他的愛妻說。

說完他就親了茱麗葉的唇跟她訣別，隨後就將先前買好的毒藥一口吞下，躺在妻子身旁。

O tahacefa'ay a raraw

Matengil no sinpu kuya palihafay a tamdaw, cuwa ka itira toya masaosi'ay a rumi'ad mapafeli ci Lomi'o kuya tilid, mangata'ay to ko katalipa'elalan a tuki ni Culiye, halateng han cuwa ka nga'ay, oratu, tayra sanay to cingra i patademan a sapaluwadaw ci Culiye'an.

Tahira sa i patademan, su'elin manengneng no sinpu mapatayay
to ci Lomi'o aci Palise.

Cuwa ho ka talipa'elar ko cekuk no sinpu, talipa'elaray to ci Culiyenai peher, ma'alaw ningra ko sinpu awa'ay a ma'alaw ci Lomi'o, "Ci Lomi'o i?" sa milicay cingra.

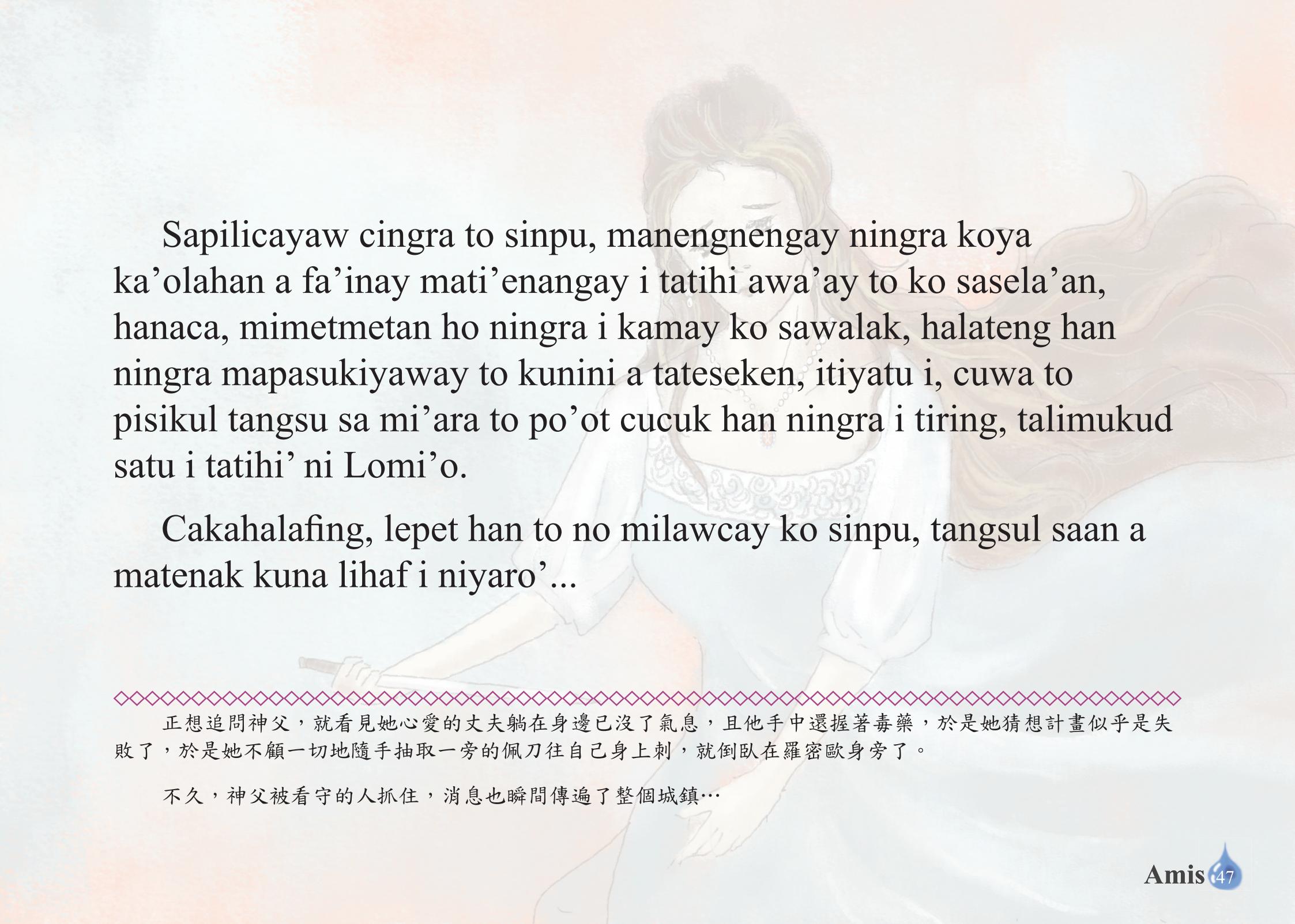
不幸的錯誤

神父聽說送訊息的人，沒有在預定的時間內將信送到羅密歐手上，又預測茱麗葉甦醒的時間快到了，心想不妙，於是想親自前往墓地要將她救出來。

到了墓地，果真不妙，神父眼前看到的是羅密歐與巴里斯兩具冰冷的屍體。

神父還來不及從驚訝中清醒，茱麗葉就從昏睡中甦醒了，她看見神父卻沒看見羅密歐，「羅密歐呢？…」她說。

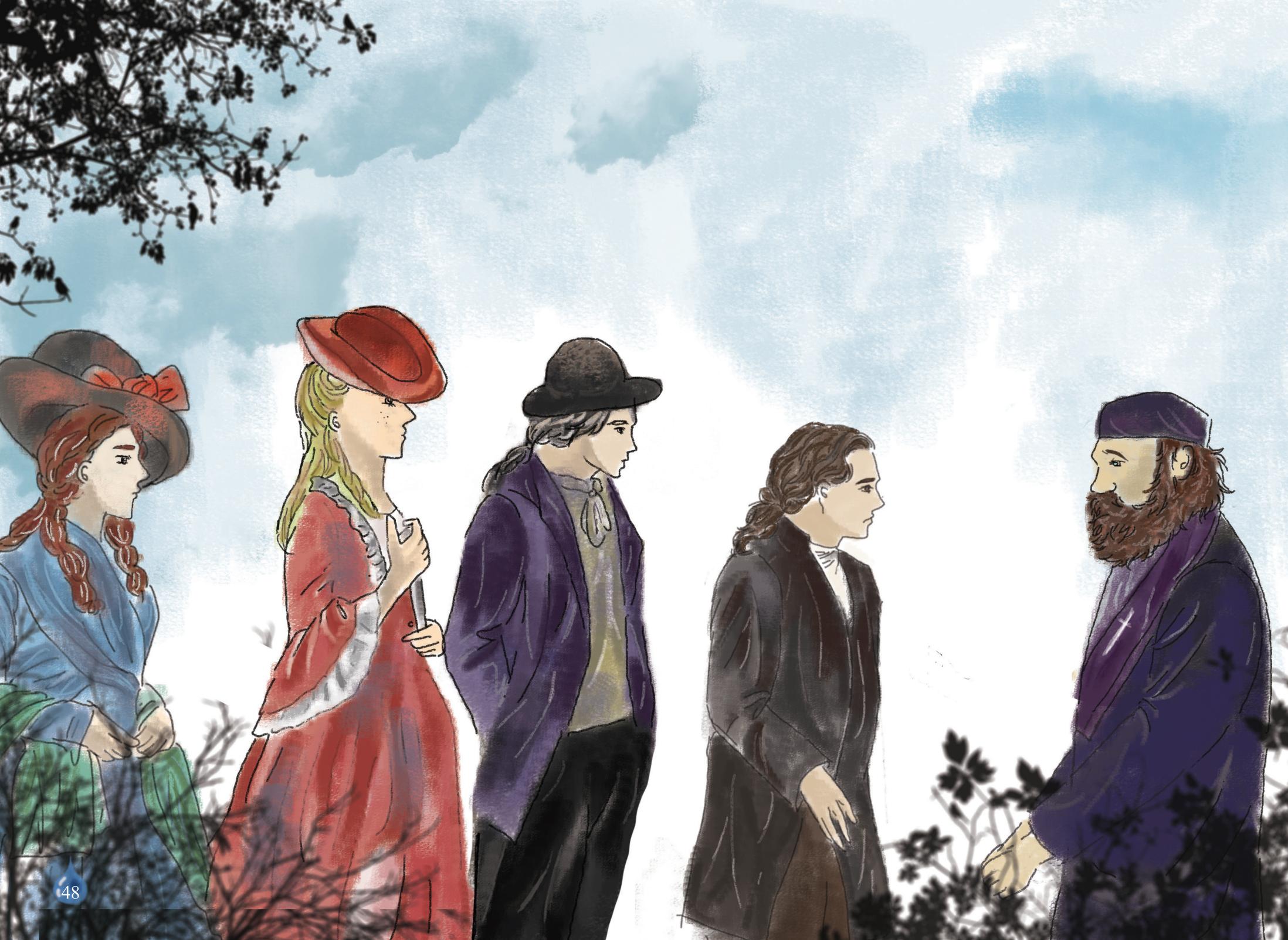
Sapilicayaw cingra to sinpu, manengnengay ningra koya ka'olahan a fa'inay mati'enangay i tatihi awa'ay to ko sasela'an, hanaca, mimetmetan ho ningra i kamay ko sawalak, halateng han ningra mapasukiyaway to kunini a tateseken, itiyatu i, cuwa to pisikul tangsu sa mi'ara to po'ot cucuk han ningra i tiring, talimukud satu i tatihi' ni Lomi'o.

Cakahalafing, lepet han to no milawcay ko sinpu, tangsul saan a matenak kuna lihaf i niyaro'...

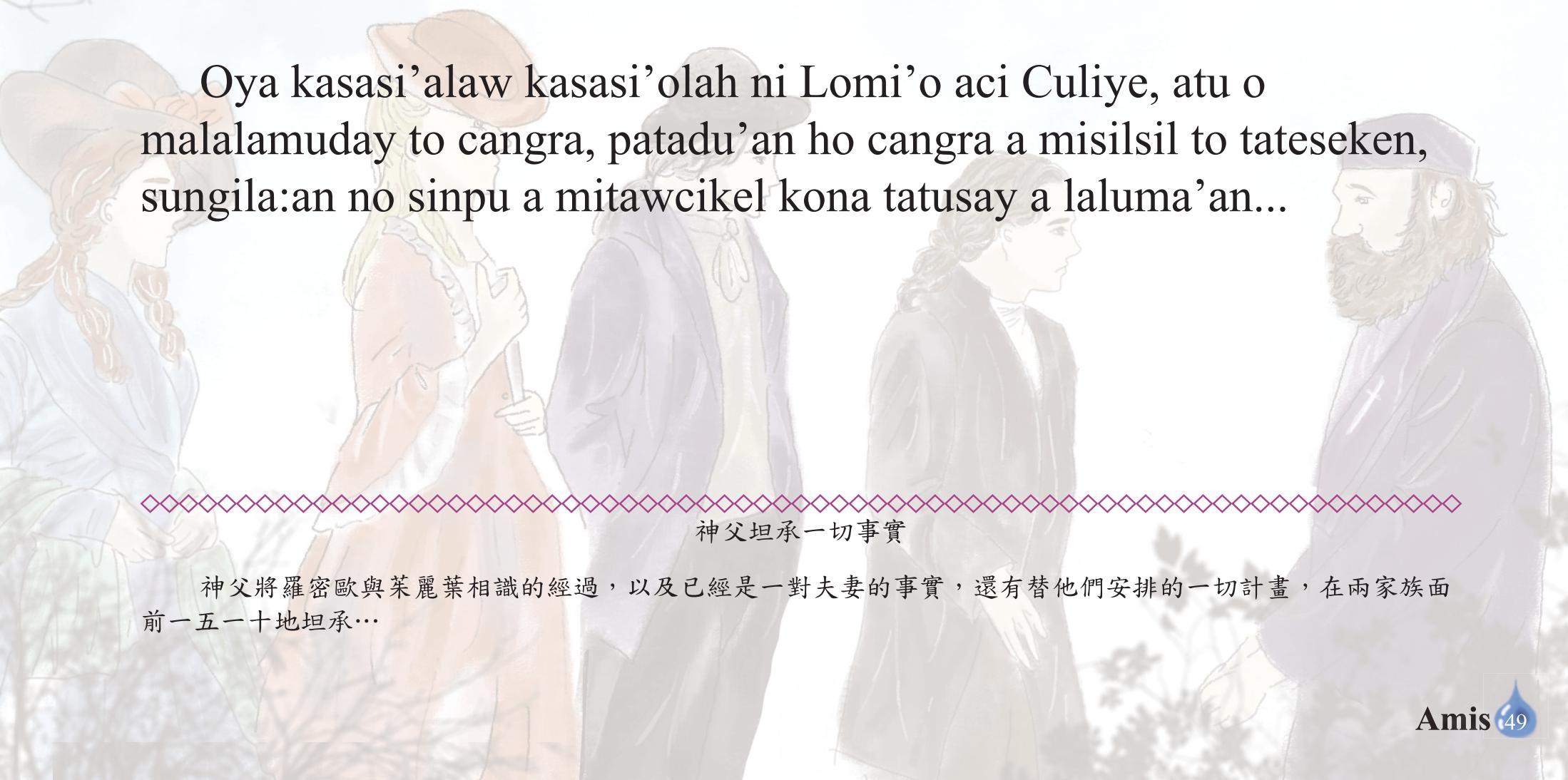
正想追問神父，就看見她心愛的丈夫躺在身邊已沒了氣息，且他手中還握著毒藥，於是她猜想計畫似乎是失敗了，於是她不顧一切地隨手抽取一旁的佩刀往自己身上刺，就倒臥在羅密歐身旁了。

不久，神父被看守的人抓住，消息也瞬間傳遍了整個城鎮…

Kihecid a demak paihekal han no sinpu

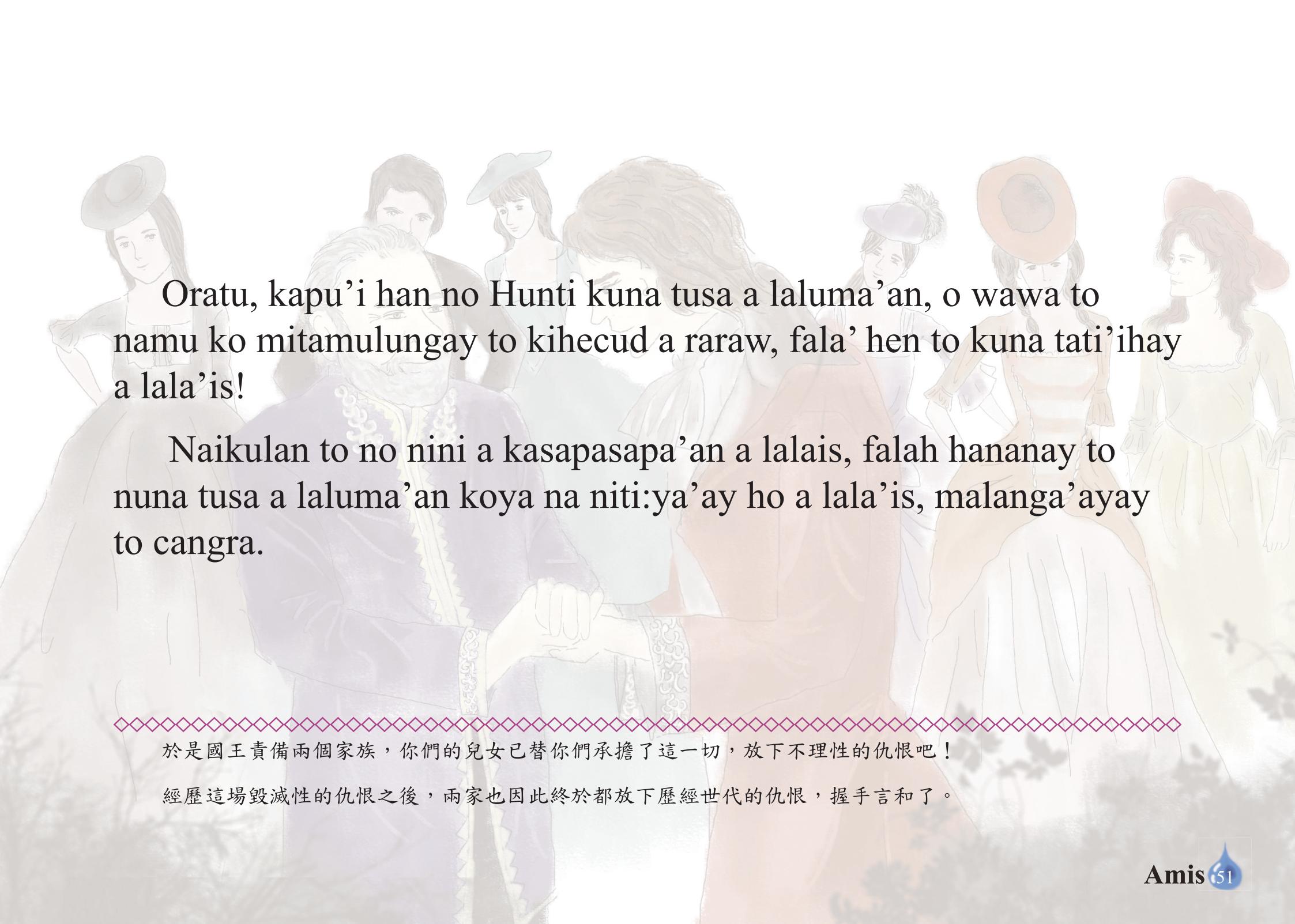
Oya kasasi' alaw kasasi' olah ni Lomi'o aci Culiyé, atu o malalamuday to cangra, patadu'an ho cangra a misilsil to tateseken, sungila:an no sinpu a mitawcikel kona tatusay a laluma'an...

神父坦承一切事實

神父將羅密歐與茱麗葉相識的經過，以及已經是一對夫妻的事實，還有替他們安排的一切計畫，在兩家族面前一五一十地坦承…

Oratu, kapu'i han no Hunti kuna tusa a laluma'an, o wawa to
namu ko mitamulungay to kihecid a raraw, fala' hen to kuna tati'ihay
a lala'is!

Naikulan to no nini a kasapasapa'an a lalais, falah hananay to
nuna tusa a laluma'an koya na niti:ya'ay ho a lala'is, malanga'ayay
to cangra.

於是國王責備兩個家族，你們的兒女已替你們承擔了這一切，放下不理性的仇恨吧！

經歷這場毀滅性的仇恨之後，兩家也因此終於都放下歷經世代的仇恨，握手言和了。

Ci Lomi'o aci Culiye

羅密歐與茱麗葉

執行單位：原住民族語言研究發展中心

總編輯：ilong moto 執行長

族語翻譯：林明德（恆春阿美語）老師

美術編輯：李齊軒 繪圖師

責任編輯：A'do moco' 研究助理

施怡帆 研究助理

Tuwaq Masud 研究助理

原住民族委員會版權所有 © 2017